

Kava „REPowerEU“ rakendamist tuleb hoogustada

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Sisukord

Punkt

01–21 | Põhisõnumid **01**

01–10 | Miks on see valdkond oluline?

11–21 | Meie leiud ja soovitused

- 12–15 | Komisjoni kasutatavad peamised ELi töövahendid kava „REPowerEU“ juhtimiseks ei taga selle rakendamise tõhusat seiret ega juhtimist
- 16–17 | Taaste- ja vastupidavusraha (läbi REPowerEU peatükkide) ei saa pidada peamiseks vahendiks kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamiseks.
- 18–21 | EL on märkimisväärselt vähendanud oma sõltuvust Venemaa fossiilkütustest, kuid kava „REPowerEU“ meetmed võivad anda ainult väikese panuse puhtale energia tootmisvõimsuse suurendamisse ja piiriüleste ühenduste parandamisse

22–93 | Meie tähelepanekutest lähemalt **02**

22–38 | Komisjoni kasutatavad peamised ELi töövahendid kava „REPowerEU“ juhtimiseks ei taga selle rakendamise tõhusat seiret ega juhtimist

- 22–23 | Kava „REPowerEU“ eesmärk oli kasutada energialiidu ja kliimameetmete ELi juhtimisraamistiku peamisi töövahendeid
- 24–32 | Läbivaadatud riiklikest energia- ja kliimakavadest ning taaste- ja vastupidavusraha REPowerEU peatükkidest ei piisa kõigi kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamiseks
- 33–38 | Eduaruannetega ei suudeta kava „REPowerEU“ rakendamist suunata ega jälgida

39–56 | Taaste- ja vastupidavusrahastut (läbi REPowerEU peatükkide) ei saa pidada peamiseks vahendiks kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamiseks

- 39–46 | Kava „REPowerEU“ abil seni tehtud täiendavaid investeeringuid on märkimisväärselt väiksemad kui 2030. aastani hinnanguliselt vajalikud 300 miljardit eurot
- 47–56 | Taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides ei käsitletud piisavalt mõningaid Euroopa poolaasta raames analüüsitud strateegilisi probleeme, sealhulgas piiriüleseid võrkudevahelisi ühendusi

57–93 | EL on märkimisväärselt vähendanud oma sõltuvust Venemaa fossiilkütustest, kuid kava „REPowerEU“ meetmed võivad anda ainult väikese panuse puhtale energia tootmisvõimsuse suurendamisse ja piiriüleste ühenduste parandamisse

- 58–65 | ELi sõltuvus Venemaa fossiilkütustest on küll vähenenud, kuid probleem ei ole veel lahendatud
- 66–77 | Taaste- ja vastupidavusrahastu selged ja kvantifitseeritud eesmärkidega REPowerEU meetmed suurendavad vaid vähesel määral taastuvenergia (peamiselt päikeseenergia) tootmisvõimsust.
- 78–82 | Taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide ebapiisav keskendumine piiriülestele võrkudevahelistele ühendustele on käestlastud võimalus suurendada ühtse elektrituru tõhusust ja seda paremini integreerida.
- 83–93 | REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavad meetmed edenevad sageli kavandatust aeglasemalt ning kava „REPowerEU“ saavutuste hindamiseks on vähe tõendeid

Lisad

I lisa. Lühidalt auditist

II lisa. Taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU heakskiidetud peatükkide hinnangulised kulud (EL 27, mld €, okt 2025)

III lisa. Peamised seadusandlikud aktid ja algatused energialiidu saavutamiseks ja kliimamuutuste vastu võitlemiseks

IV lisa. Lingid täiendavale tehnilisele teabele

V lisa. Riiklike energia- ja kliimakavade investeeringud liikmesriikide 2025. aasta iga kahe aasta tagant esitatavates eduaruannetes ning taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide kulutused

VI lisa. Nafta ja gaasi import Venemaalt (EL 27, 2021–2024)

**VII lisa. Taaste- ja vastupidavusrahastu meetmetest rahastamisvahendid
REPowerEU peatükkides**

**VIII lisa. 2027. aasta järgse tulemusraamistiku määruse ettepanekus
esitatud REPowerEU tulemusnäitajad, mis on meie auditi seisukohast
asjakohased**

**IX lisa. Auditi käigus viies liikmesriigis uuritud REPowerEU peatükkide
taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud meetmed**

Lühendid

Mõisted

Komisjoni vastused

Ajatelg

Auditirühm

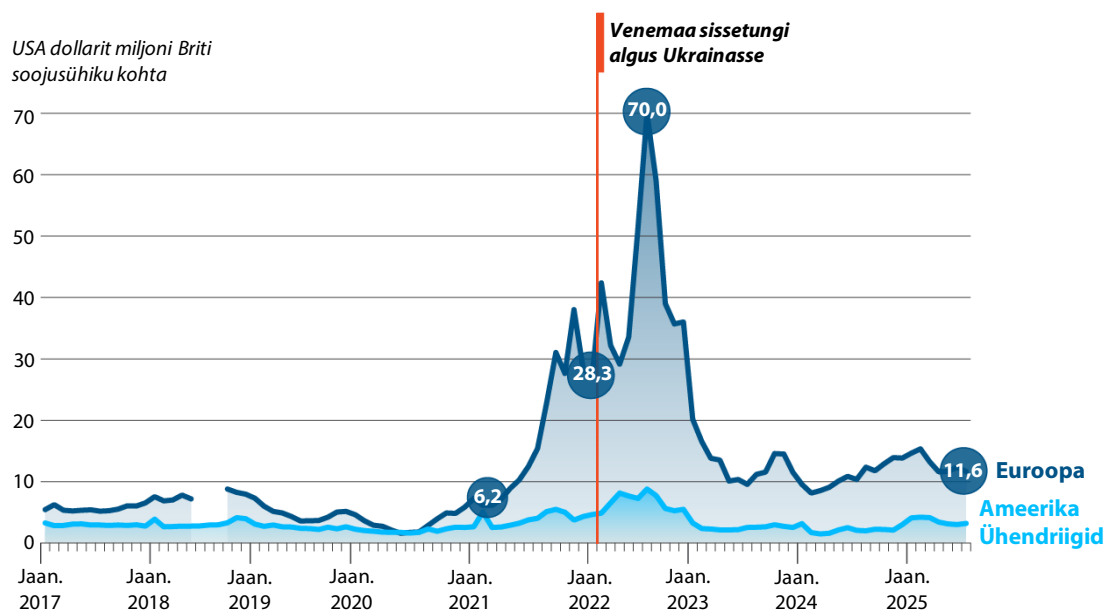
Põhisõnumid

Miks on see valdkond oluline?

- 01** Venemaa sissetung Ukrainasse ja selle geopoliitilised tagajärjed on põhjustanud suuri häireid ELi energiaturgude toimimises, kuna Euroopa Liit sõltus suuresti Venemaalt imporditud fossiilkütustest. Enne 2022. aastat oli Venemaa ELi kõige olulisem energiatarnija, kelle arvele langes 26–27% kogu liidu energiaimpordist¹. Venemaalt pärit nafta import moodustas 2021. aastal 27% ELi impordist. 2021. aastal importis EL ligikaudu 155 miljardit kuupmeetrit Venemaa gaasi, mis moodustas üle 40% liidu gaasitarbimisest ja 45% gaasiimpordist. Mõnes liikmesriigis oli sõltuvus Venemaa fossiilkütustest veelgi suurem.
- 02** Alates 2021. aastast on maagaasi hinnad ELis märkimisväärselt tõusnud. Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse 2022. aasta veebruaris tõusid need kohati 70 USA dollarini miljoni Briti soojusühiku (BTE) kohta, ning langesid siis alates 2023. aasta keskpaigast tagasi vahemikku 9–15 USA dollarit. Võrdluseks võib tuua, et sõjaeelsed hinnad jäid vahemikku 3–9 USA dollarit. Maagaasi hinnad on ELis märkimisväärselt kõrgemad kui USAs (vt [joonis 1](#)).

¹ Venemaalt pärit energia import vähenes 6,1 miljardi euro võrra, Eurostat, 22. november 2022.

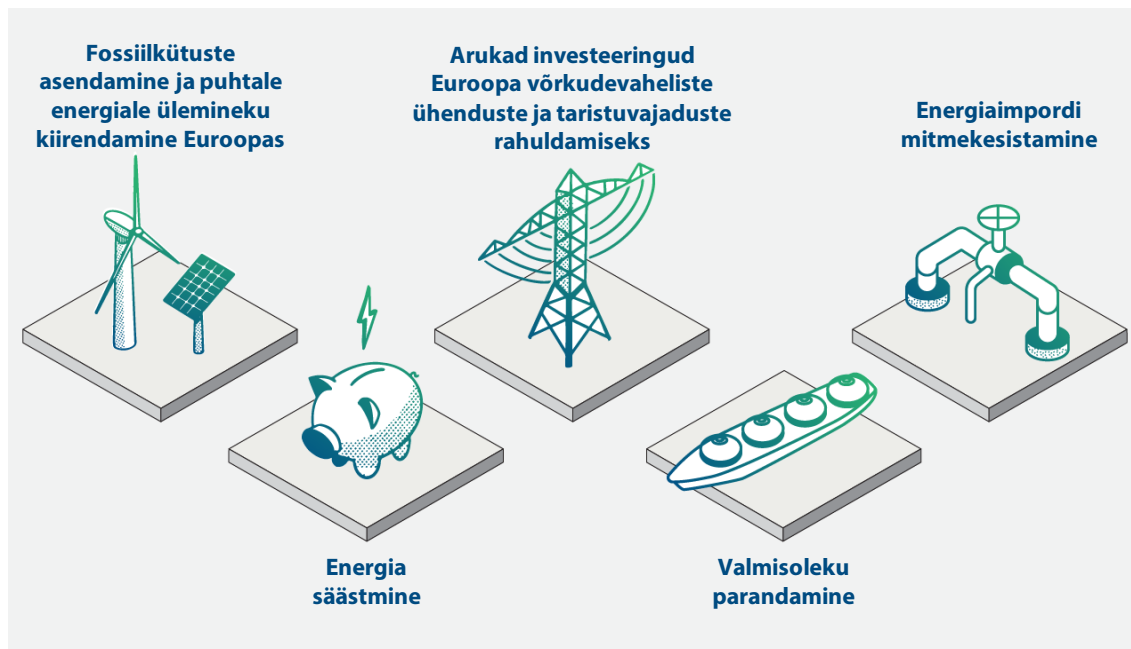
Joonis 1 | Maagaasi kuuhinnad Ameerika Ühendriikides ja Euroopas 2017. aasta jaanuarist 2025. aasta juulini

Allikas: kontrollikoda Statista andmete põhjal.

- 03** 2022. aasta mais esitles Euroopa Komisjon Euroopa Ülemkogu taotlusel [kava „REPowerEU“](#). Kava eesmärk on „kiiresti vähendada meie sõltuvust Venemaa fossiilkütustest. Selleks tuleb kiirendada üleminekut puhtale energiale ja ühendada jõud, et saavutada vastupidavam energiasüsteem ja tõeline energialiit“. Kavas esitati viie eesmärgiga meetmete kogum, millega suurendati õigusaktide paketi „Eesmärk 55“ teatavate peamiste ELi eesmärkide ambitsioonikust (tõsta taastuvate energiaallikate osakaalu ELi summaarses energia lõpptarbimises 42,5%-ni, suurendada päikese- ja tuuleenergiast toodetava taastuvenergia kogust 103 gigavati võrra ning vähendada energianõudlust 11,7%). Iga liikmesriigi panus taastuvate energiaallikate üldeesmärgi saavutamisse arvutatakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitlevas määruses sätestatud tingimuste põhjal. Liikmesriikide ettenähtud panus on väga oluline [jõupingutuste jagamise määruses](#) seatud kasvuhoonegaaside heite aastaeesmärkide saavutamiseks. Euroopa Komisjoni (edaspidi „komisjon“) volitati hindama konkreetsete eesmärkide saavutamist. Lisaks korrati kavas „REPowerEU“, kui oluline on tugevdada piiriüleseid elektriühendusi (vt ka [joonis 2](#)).

Joonis 2 | Kava „REPowerEU“ eesmärgid

Allikas: kontrollikoda.

- 04** ELi energialiidu ja kliimameetmete poliitikaraamistiku kohaselt pidid liikmesriigid oma riiklikud energia- ja kliimakavad läbi vaatama ning esitama need 2023. aasta keskpaigaks komisjonile. Pärast kava „REPowerEU“ vastuvõtmist mais 2022 olid need muudatused vajalikud ka selleks, et võtta arvesse paketi „Eesmärk 55“ peamiste eesmärkide suurendamist. Liikmesriigid pidid kindlaks määrama riiklikud eesmärgid ja sihid, mis pidid olema algsetest riiklikest energia- ja kliimakavadest ambitsioonikamad, ning andma ülevaate nende saavutamiseks kasutatavast poliitikast ja meetmetest. Komisjon pidi neid eesmärgid ja sihte hindama ning esitama soovitusi, mida tuleb lõplike muudetud kavade vastuvõtmisel arvesse võtta². Lõplikke läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavasid hinnati ühiselt 2025. aasta mais³.
- 05** 2022. aasta mais hindas komisjon, et kavas „REPowerEU“ kavandatud paketi „Eesmärk 55“ ambitsioonikamate eesmärkide saavutamine nõuaks 2030. aastaks ligikaudu 300 miljardit eurot lisainvesteeringuid. Need investeeringud olid mõeldud täiendama investeeringuid, mida vajati juba paketi „Eesmärk 55“ algsete eesmärkide saavutamiseks⁴.

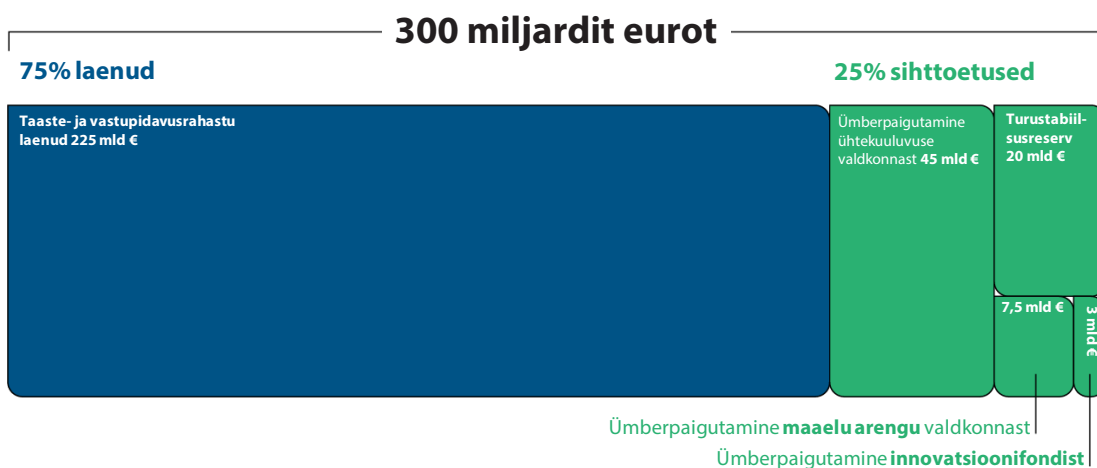
² Energialiidu juhtimist ja kliimameetmeid käsitleva määruse (EL) 2018/1999 artikkel 14.

³ Vt Euroopa Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – Kogu ELi hõlmav hinnang lõplikele ajakohastatud riiklikele energia- ja kliimakavadele Liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamise, COM/2025/274 final.

⁴ SWD(2022) 230 final, lk 5.

- 06** Komisjoni teatises kava „REPowerEU“ kohta märgiti ka, et taaste- ja vastupidavusrahastu on väga sobiv kiireloomuliste prioriteetide elluviimiseks ühises ELi raamistikus. Komisjon pani 2022. aasta mais ette muuta taaste- ja vastupidavusrahastu määrust⁵ ning eraldas selles ettepanekus kava „REPowerEU“ rahastamiseks peaaegu 300 miljardit eurot (peamiselt tähendas see taaste- ja vastupidavusrahastu kasutamata laenude ümber jagamist summas 225 miljardit eurot). Ülejäänud 75 miljardit eurot sihttoetusteks pidi tulema heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) lubatud heitkoguse ühikute turustabiilsusreservi piiratud osa enampakkumisel müümisest (hinnanguliselt 20 miljardit eurot) ja vabatahtlike ümberpaigutuste tulemusena muudest ELi instrumentidest (50 miljardit eurot – peamiselt ühtekuuluvuspoliitika vahenditest) (vt [joonis 3](#)).

Joonis 3 | Kava „REPowerEU“ ELi-poolne rahastamine taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu

Allikas: kontrollikoda, tuginedes taaste- ja vastupidavusrahastu tööühma 16. juuni 2022. kohtumise materjalile ning taaste- ja vastupidavusrahastu määruse muutmise ettepanekule (COM(2022) 231 final).

- 07** Liikmesriigid, kes soovisid saada taaste- ja vastupidavusrahastust toetust oma REPowerEU investeerimisvajaduste rahuldamiseks, pidid pärast 1. märtsi 2023 esitama oma taaste- ja vastupidavuskava muudatuse, lisades sellesse uue eraldi REPowerEU peatüki. Peatükke ei olnud vaja esitada kindlaksmääratud aja jooksul. Laenuotsuseid sai aga teha ainult siis, kui peatükid olid esitatud 31. detsembriks 2023.

⁵ COM (2022) 231 final, ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas, samuti määrust (EL) 2021/1060, määrust (EL) 2021/2115, direktiivi 2003/87/EÜ ja otsust (EL) 2015/1814.

08 Meie auditis keskendutakse kava „REPowerEU“ raames võetavatele meetmetele, mille eesmärk on lõpetada sõltuvus Venemaa fossiilkütustest järgmiselt:

- mitmekesistades nafta- ja gaasitarnete allikaid, et need ei pärineks Venemaalt;
- kiirendades üleminekut puhtale energiale, suurendades taastuvenergia tootmisvõimsust;
- tugevdades piiriüleste energiavõrkude omavahelist ühendatust.

09 Hindasime auditi käigus kava „REPowerEU“ rakendamist nii läbivaadatud riiklikes energia- ja kliimakavades kui ka vastavates taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides seatud nõuete täitmise seisukohast. Uurisime ka seda, kuidas taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides loetletud investeeringud taastuvenergia tootmisse ning muud läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavade uued meetmed aitasid saavutada kõrgemaid taastuvenergia tootmise eesmärke ja suurendada võrguühenduste võimsust. Lisaks kontrollisime valimit, mis koosnes 27-st taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud meetmest (6 reformi ja 21 investeeringut), mis olid lisatud järgneva viie liikmesriigi REPowerEU peatükkidesse: Belgia, Itaalia, Leedu, Poola ja Rumeenia.

10 Kava „REPowerEU“ auditeerimine on oluline, et mõista, kas ELi peamine kriisidele reageerimise instrument on toiminud tõhusalt, ning leida selle ülesehituses ja rakendamises parandamist võimaldavaid aspekte. Tuues välja nii hästi toiminut kui ka ebaõnnestumisi, annab käesolev audit infot, mis võib aidata parandada tulevasi ELi tasandi energeetikameetmeid. Kava rakendamisel saadud kogemused on praegu eriti olulised, kuna uued geopoliitilised pinged (nagu Lähis-Ida konfliktidega seotud tekkiv kriis) võivad taas nõuda kiireid, koordineeritud ja sihipäraseid meetmeid, et kaitsta ELi energiapuulgeolekut. Täiendav taustteave ning auditi ulatuse ja käsitusviisi üksikasjad on esitatud [l lisas](#).

Meie leiud ja soovitused

- 11** Pärast kava „REPowerEU“ vastuvõtmist on EL vähendanud oma sõltuvust Venemaa fossiilkütuste impordist. Kava rahastamiseks käivitatud investeeringuid (peamiselt taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide kaudu) ei saa aga pidada piisavaks, et saavutada taastuenergia tootmisvõimsusele ja piiriülesele ühendatusele seatud suuremad eesmärgid. Lisaks ei olnud kavas „REPowerEU“ ette nähtud tõhusaid juhtimisvahendeid kava rakendamise jälgimiseks ja selle saavutuste usaldusväärseks mõõtmiseks. Komisjonil ei olnud ka piisavaid volitusi kava rakendamise tõhustamiseks ning ei komisjon ega liikmesriigid ei suutnud esitada tõendeid selle kohta, kas ja kuidas suudetakse muude vahenditega täita lünk hinnanguliste investeerimisvajaduste ja tegelikult tehtud investeeringute vahel.

Komisjoni kasutatavad peamised ELi töövahendid kava „REPowerEU“ juhtimiseks ei taga selle rakendamise tõhusat seiret ega juhtimist

- 12** Kava „REPowerEU“ eesmärk oli kasutada energialiidu ja kliimameetmete ELi juhtimisraamistiku peamisi töövahendeid. Kavas „REPowerEU“ märgiti, et „riiklikud energia- ja kliimakavad on kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamisel keskse tähtsusega“, ning nähti ette, et komisjon annab kava „REPowerEU“ rakendamise edenemisest aru energialiidu olukorda ja kliimameetmeid käsitlevates aruannetes, mis põhinevad iga kahe aasta tagant esitatavatel riiklikel energia- ja kliimakavade eduaruannetel. Raamistiku kohaselt on komisjonil volitused hinnata riiklike energia- ja kliimakavade vastavust energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitlevale määrusele ning esitada mittesiduvaid soovitusi. Lisaks peab komisjon jälgima eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme, tuginedes liikmesriikide esitatud andmetele, mille usaldusväärsust ta ei ole õiguslikult kohustatud kontrollima. Nende töövahendite ülesehitus ei taga, et komisjon saaks kava „REPowerEU“ rakendamist tõhusalt juhtida (vt punktid [22–23](#)).

13 Läbivaadatud riiklikest energia- ja kliimakavadest ning taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkidest ei piisa kõigi kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamiseks.

Leidsime 11 liikmesriigist koosnenud valimit analüüsides, et läbivaadatud riiklikud energia- ja kliimakavad ei andnud piisavalt teavet selle kohta, millised on kava „REPowerEU“ rakendamisele suunatud meetmed, kuidas neid rahastatakse või kuidas need täiendavad liikmesriikide REPowerEU peatükkides sisalduvaid taaste- ja vastupidavusrahastu meetmeid. Leidsime ka, et mitte kõik liikmesriigid ei olnud oma riiklike energia- ja kliimakavasid kava „REPowerEU“ vajaduste arvesse võtmiseks läbi vaadanud (Poola ei ole seda veel teinud). Läbivaadatud riiklikes energia- ja kliimakavades ei seatud Venemaa fossiilkütustest sõltumatuse saavutamise seotud eesmärgi ega võetud muid täiendavaid kohustusi kavas „REPowerEU“ seatud võrguühenduste eesmärgi (15%) saavutamiseks. Lisaks on seos liikmesriikide riiklike energia- ja kliimakavade ning taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide vahel üldiselt nõrk, kuna enamikus riiklikes energia- ja kliimakavades on esitatud vaid ebamääraseid ristviiteid neis peatükkides sisalduvatele meetmetele (kui sedagi). Ülalkirjeldatud põhjustel ei ole võimalik hinnata, kas liikmesriigid suudavad saavutada kava „REPowerEU“ eesmärgid ning katta märkimisväärse erinevuse hinnanguliste investeerimisvajaduste ja seni eraldatud summade vahel (vt punktid 24–26).

14 Komisjoni hinnangu mõju läbivaadatud riiklikele energia- ja kliimakavadele oli väike.

Komisjon esitas 20 liikmesriigile soovitusel nende 2023. aastal valminud läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavade projektide kohta. Soovituste eesmärk oli tagada läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavade vastavus energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse nõuetele. Kuna soovitusel ei olnud siduvad, võtsid liikmesriigid neid oma ajakohastatud riiklikes energia- ja kliimakavades arvesse ainult osaliselt. Meie hinnangul oleks komisjon pidanud esitama veel viiele liikmesriigile soovitusel, et need viiksid läbivaadatud riiklikud energia- ja kliimakavad paremini kooskõlla kava „REPowerEU“ eesmärkidega ning taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides kirjeldatud meetmetega (vt punktid 27–32).

- 15 Eduaruanded nende praegusel kujul ei ole iseenesest kindel alus, mille põhjal komisjon saaks jälgida kava „REPowerEU“ rakendamiseks võetavaid meetmeid.** Iga kahe aasta tagant esitatavates eduaruannetes ei antud piisavalt infot kava „REPowerEU“ elluviimiseks võetavate meetmete seisuga. Enamik aruandeid ei sisalda teavet erasektori rahastatavate investeeringute kohta, kuna rakendusmääruse (EL) 2022/2299 kohaselt, mille komisjon võttis vastu liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamusega, ei ole see kohustuslik. 2025. aasta lõpuks ei olnud neli liikmesriiki esitanud täielikult oma teist iga kahe aasta tagant esitatavat eduaruannet, mis tuli esitada 2025. aasta märtsiks. Komisjon hindab edusamme nende iga kahe aasta tagant esitatavate aruannete põhjal, kuid ei kontrolli alusandmete usaldusväärsust, kuna ta ei ole õiguslikult kohustatud seda tegema. Komisjon kontrollib andmete järjepidevust vaid vähesel määral. Leidsime märkimisväärsed vastuolusid ja valeandmete esitamist, mis mõjutavad läbipaistvust ja võrreldavust liikmesriikide vahel ning sellest tulenevalt energialiidu olukorda käsitlevas aastaaruandes ja kliimameetmete eduaruandes esitatud teabe usaldusväärsust. Lisaks ei anna need kaks aruannet ELi tasandil üksikasjalikku ülevaadet kava „REPowerEU“ rakendamiseks võetud meetmetest ega nende konkreetsetest saavutustest (vt punktid [33–38](#) ja [45](#)).

1. soovitus

Tugevdada energialiidu ja kliimameetmete raamistiku rakendamiseks mõeldud töövahendeid

Komisjon peaks tugevdama energialiidu ja kliimameetmete raamistikku, et muuta riiklikud energia- ja kliimakavad poliitikadokumendist töökindlaks ja terviklikuks töövahendiks, millel on selge ajakava, kohustused ja tulemuslikkuse seireraamistik, nõudes et:

- a) riiklikud energia- ja kliimakavad sisaldaksid selgelt infot vajalike investeeringute ja nende rahastamisallikate kohta koos neid toetavate konkreetsete meetmete ja selgete tulemusnäitajatega;
- b) komisjon tugevdaks vahendeid, et tagada riiklike energia- ja kliimakavade vastavus energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse nõuetele ning kontrollida liikmesriikide seirearuannetes esitatud teabe usaldusväärsust.

Soovituse täitmise tähtaeg: energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse läbivaatamise ajaks

Taaste- ja vastupidavusrahastut (läbi REPowerEU peatükkide) ei saa pidada peamiseks vahendiks kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamiseks.

16 Kava „REPowerEU“ abil seni tehtud täiendavaid investeeringuid on märkimisväärselt väiksemad kui 2030. aastani hinnanguliselt vajalikud 300 miljardit eurot. See tähendab, et kava „REPowerEU“ abil kaasatavad tegelikud täiendavad investeeringud võivad olla kokkulepitud eesmärkide saavutamiseks ebapiisavad või et komisjoni esialgne hinnang võib olla ülehinnatud või mõlemat. 2022. aastal hindas komisjon täiendavate investeeringute vajaduseks ligikaudu 300 miljardit eurot, et saavutada kava „REPowerEU“ algselt kavandatud eesmärgid (sealhulgas paketi „Eesmärk 55“ ambitsioonikamad eesmärgid). Komisjon märkis ka, et taaste- ja vastupidavusrahastu on oma REPowerEU peatükkide kaudu nende investeeringute rahastamisel keske tähtsusega. Samas ei ole uusi rahastamisallikaid välja pakutud. Olemasolevast summast (ligi 300 miljardit eurot) kavandasid liikmesriigid oma REPowerEU peatükkides ainult 65 miljardit (22% kogusummast) – 25 miljardit eurot toetustena HKS-i lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistelt ja 40 miljardit eurot laenudena. Ühtekuuluvuse ja maaelu arengu valdkonna eelarvest ei olnud raha ümber paigutatud. Pärast kavade viimast muudatuste lainet oli 2026. aasta aprilliks kokku kavandatud 54,3 miljardit eurot (18%). Kuigi komisjon eeldab, et liimesriikide avaliku ja erasektori investeeringud võivad täita lõhe taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide alusel eraldatud summa ja kogu kava „REPowerEU“ hinnanguliste investeerimisvajaduste vahel, näitas meie audit, et ei komisjon ega liikmesriigid ei suutnud esitada tõendeid selle eelduse põhjendamiseks. Praeguse seisuga ei ole selge, kuidas kava „REPowerEU“ täielikult ellu viia (vt punktid 39–46).

17 Taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides ei käsitletud piisavalt mõningaid Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud lahendamata strateegilisi probleeme, sealhulgas neid, mis on seotud piiriüleste võrkudevaheliste ühendustega. Liikmesriigid täitsid 50% REPowerEU eesmärkidega seotud (ja meie auditi ulatusse jäänud) riigipõhistest allsoovitustest suuremas osas ja 22% soovitud vahesest määral. 6% soovitud jätti arvesse võtmata. Lisaks lisasid vaid kaks liikmesriiki kümnest (20%), kellele esitati 2023. aastal riigipõhine soovitus piiriüleste ühenduste parandamiseks, oma taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkidesse meetmeid, mille eesmärk oli seda teha (vt punktid 47–56).

2. soovitus

Saada põhjalikku, õigeaegset ja usaldusväärset teavet kõigi kava „REPowerEU“ rakendamise meetmete praeguse rahastamispuudujäägi kohta

Komisjon peaks paluma liikmesriikidel esitada igal aastal teavet kõigi kava „REPowerEU“ rakendamiseks võetavate meetmete eelarvete ja rahastamisallikate kohta.

Soovituse täitmise tähtaeg: 2026. aasta lõpp.

EL on märkimisväärselt vähendanud oma sõltuvust Venemaa fossiilkütustest, kuid kava „REPowerEU“ meetmed võivad anda ainult väikese panuse puhtale energia tootmisvõimsuse suurendamisse ja piiriülest ühenduste parandamisse

- 18** ELi sõltuvus Venemaa fossiilkütustest on küll vähenenud, kuid probleem ei ole veel lahendatud. Kava „REPowerEU“ tulemusena keelustati ELi sanktsioonide abil fossiilkütuste (välja arvatud maagaas) import Venemaalt. Sellest tulenevalt vähenes järsult nii nafta kui ka gaasi import, kuigi viimase puhul vähemal määral. Olulised probleemid aga püsivad, kuna teatav kogus Venemaa naftat toodi ELi jätkuvalt kaudselt kolmandate riikide kaudu ja mõned liikmesriigid impordivad endiselt märkimisväärses koguses maagaasi. Uue määrusega 261/2026 kehtestatakse õiguslikult siduv järkjärguline keeld Venemaa gaasi impordile, mis toob kaasa gaasi impordi täieliku järkjärgulise lõpetamise alates 2027. aasta lõpust. Määrus ei sisalda siiski sätteid, millega kehtestataks otsesed karistused keeldu eiravatele liikmesriikidele. Praegu energiaturgudel toimuv rõhutab vajadust kiirendada tarneallikate mitmekesistamist ja vältida tulevikus liigset sõltuvust ühest tarnijast (vt punktid [58–65](#)).

19 Taaste- ja vastupidavusrahastu selged ja kvantifitseeritud eesmärkidega REPowerEU meetmed suurendavad vaid vähesel määral taastuenergia (peamiselt päikeseenergia) tootmisvõimsust. Komisjoni hinnangul peaksid REPowerEU peatükkides sisalduvad taaste- ja vastupidavusrahastu meetmed tagama 2026. aastaks vähemalt 20 GW täiendavat taastuenergia tootmisvõimsust. Seda on vähem kui 20% kavas „REPowerEU“ kavandatud eesmärgist suurendada taastuenergia tootmisvõimsust 103 GW võrra. Meie analüüs näitab siiski, et taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides sisalduvast 45-st taastuenergia meetmest olid ainult 12-l (kogumahuga 1,6 GW) selged ja mõõdetavad eesmärgid. Sellega seoses leidsime, et taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide ja sihtidega jälgitakse sageli maksumust või lepingute arvu, kuid neis ei mainita väljundeid (näiteks MWdes või GWdes väljendatud uut lisavõimsust). See raskendab nende taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate meetmetega loodud täiendava taastuenergia tootmisvõimsuse mõõtmist. Lisaks leidsime, et enamik taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavatest RePower peatükkide taastuenergia tootmisvõimsuse loomise investeeringutest tehakse päikeseenergiasse, samas kui tuulepargid on kavas „REPowerEU“ esitatud hinnanguliste mahtudega võrreldes alaesindatud. See on peamiselt tingitud pikkadest loamenetlustest ja valmimistähtaegadest ning hoiab ELi sõltuvana märkimisväärselt fossiilkütuste impordist (vt punktid [66–76](#)).

20 Taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide ebapiisav keskendumine piiriülestele võrkudevahelistele ühendustele on käestlastud võimalus suurendada ühtse elektrituru tõhusust ja seda paremini integreerida. Piiriüleste ühenduste projektid on keerulised, nende rakendamise kestus on taaste- ja vastupidavusrahastu omast palju pikem ja neid on seega raske lõpule viia. Tegime kindlaks ainult kolm REPowerEU meetet (kahes liikmesriigis) piiriüleste võrkudevahelistele ühendustele jaoks. Neist üks hiljem tühistati. Kaheksa liikmesriiki ei kavandanud selliseid meetmeid, kuigi nad olid saanud riigipõhise soovitusel, milles kutsuti üles arendama piiriüleseid võrkudevahelisi ühendusi. Piiriülese või mitut riiki hõlmava kriteeriumi lai määratlus võimaldas liikmesriikidel liigitada 76% oma taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU meetmetest piiriülesteks või mitut riiki hõlmavateks. Seda on oluliselt rohkem, kui muudetud taaste- ja vastupidavusrahastu määruses sätestatud eesmärk (30%). Meie hinnangul oli enamik neist meetmetest tavalised riigisisised meetmed, mis aitasid vähendada sõltuvust fossiilkütustest või vähendada energianõudlust ilma otsese piiriülese elemendita (vt punktid [78–82](#)).

3. soovitus

Tagada ELi raha tõhus kasutamine kava „REPowerEU“ puhtale energiale ülemineku eesmärkide saavutamiseks

Kui komisjon kasutab tulevasi ELi rahastamisvahendeid, et toetada meetmeid, mille eesmärk on saavutada energia- ja kliimaeesmärgid puhta energia tootmiseks või võrgu tugevdamiseks, peaks ta tagama, et need meetmed:

- a) sisaldaksid selgeid, tulemustele suunatud sihtväärtusi, mis on nende eesmärkidega otseselt seotud;
- b) toetaksid nii rahastamisvahendile seatud realistlikud ajakavad (mis võimaldavad rakendada ambitsioonikaid ja keerukaid meetmeid) kui ka piisav jätkurahastamine.

Soovituse täitmise tähtaeg: selliste tulevaste vahendite kavandamisel, mis aitavad kaasa puhta energia tootmisele või võrgu tugevdamisele.

4. soovitus

Parandada tulevastes rahastamisvahendites selliste piiriüleste meetmete määratlemist ja haldamist, mille eesmärk on saavutada puhtale energiale ülemineku eesmärgid

Kui komisjon kasutab tulevasi ELi rahastamisvahendeid selliste piiriüleste meetmete toetamiseks, mille eesmärk on saavutada puhtale energiale ülemineku eesmärgid, peaks ta:

- a) määrama selgelt kindlaks elemendid, mida on vaja, et pidada projekti tõeliseks mitut riiki hõlmavaks projektiks (nt võrkudevahelise ühenduse projektid), ja seadma igale projektis osalevale liikmesriigile konkreetsed eesmärgid;
- b) parandama oluliste piiriüleste investeeringute juhtimist, et tagada nende strateegiliste investeeringute õigeaegne ja tõhus elluviimine.

Soovituse täitmise tähtaeg: kui tehakse ettepanekuid tulevaste instrumentide kohta, mille eesmärk on toetada piiriüleseid meetmeid puhtale energiale ülemineku eesmärkide saavutamiseks.

21 Komisjonil on vähe tõendeid kava „REPowerEU“ saavutuste hindamiseks. Taaste- ja vastupidavusrahastu tulemusraamistikku ei muudetud nii, et see võimaldaks jälgida ja hinnata kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamise edenemist. Ainsa ühise näitaja puhul (täiendav taastuenergia tootmisvõimsus) ei ole vaja eraldi aru anda selle kohta, mis puudutab algset eesmärki ja mis kava „REPowerEU“ kasutuselevõtuga seatud täiendavat eesmärki. Ükski taaste- ja vastupidavusrahastu ühine näitaja ei hõlma muid põhieesmärke, nagu Vene fossiilkütustest sõltuvuse vähendamine ja piiriülese ühendusvõimsuse suurendamine. Lisaks ei võimalda taaste- ja vastupidavusrahastust finantseeritavate meetmete eesmärkide ja sihtide praegune kirjeldus REPowerEU peatükkides alati hinnata kvantitatiivseid tulemusi ja mõju. Väljaspool taaste- ja vastupidavusrahastut puuduvad konkreetsed nõuded koguda liikmesriikide tasandil usaldusväärseid andmeid kava „REPowerEU“ eesmärkide raames võetud meetmetega saavutatud tulemuste ja mõju kohta ning neid komisjonile esitada. Meie auditileidude põhjal jääb ebaselgeks, kuidas komisjon kavatseb hinnata seda, kuidas seostada Venemaa fossiilkütuste impordi vähendamist ja edusamme kava „REPowerEU“ muude konkreetsete eesmärkide (nt taastuenergia tootmisvõimsus ja võrkudevahelised ühendused) saavutamisel liikmesriikide REPowerEU või muude meetmete või siis tegevustega, mis eelnesid kavale „REPowerEU“ või ei olnud sellega seotud. Märkimisväärseid puudusi on mõõdetavate eesmärkide määratlemises ning taaste- ja vastupidavusrahastu rakendatavate meetmete tulemuste seires pärast 2026. aastat. Asjakohaste REPowerEU näitajate ja usaldusväärsete tulemusandmete puudumine muudab väga keeruliseks kava „REPowerEU“ käsitlevate taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete tulemuslikkuse hindamise (vt punkt [91–93](#)).

5. soovitus

Töötada välja ja kasutada asjakohaseid tulemusnäitajaid, et hinnata asjakohastes aruandlusvahendites kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme

Kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude hindamiseks asjakohastes aruandlusvahendites peaks komisjon tegema järgmist:

- a) määratlema tulemusnäitajad, mis on sõnaselgelt seotud kava „REPowerEU“ asjakohaste eesmärkidega ning mis on piisavalt selged ja kvantifitseeritavad;
- b) tagama, et liikmesriigid kasutavad neid näitajaid ja esitavad andmeid, mis vastavad kõrgetele kvaliteedi- ja usaldusväärsuse standarditele.

Soovituse täitmise tähtaeg: energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse muutmisel, kava „REPowerEU“ eesmärkidega seotud tulevaste instrumentide kavandamisel või asjakohastes aruandlusvahendite kohandamisel.

Meie tähelepanekutest lähemalt

Komisjoni kasutatavad peamised ELi töövahendid kava „REPowerEU“ juhtimiseks ei taga selle rakendamise tõhusat seiret ega juhtimist

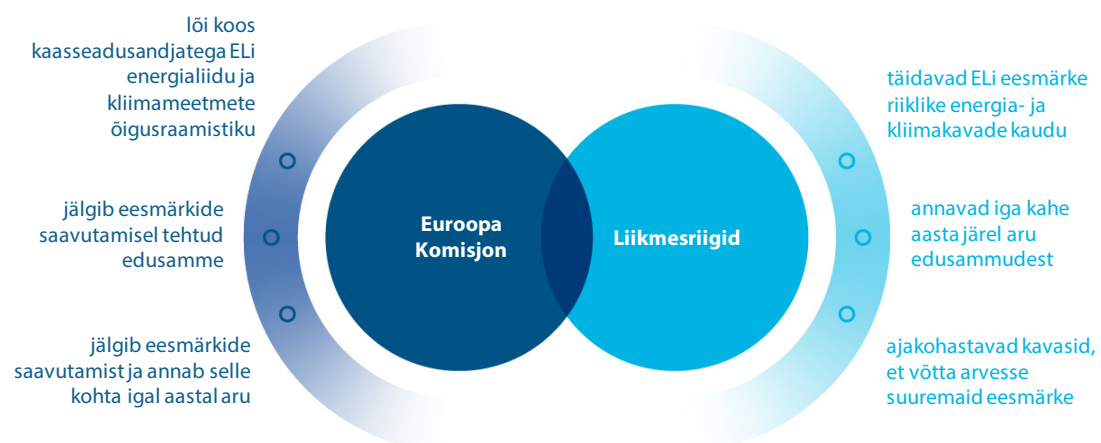
Kava „REPowerEU“ eesmärk oli kasutada energialiidu ja kliimameetmete ELi juhtimisraamistiku peamisi töövahendeid

- 22** ELi tegevus energialiidu saavutamiseks ja kliimamuutustega võitlemiseks põhinevad algetel, mis kajastavad aastate jooksul muutunud eesmärke. Peamised asjaomased algatused on loetletud [III lisas](#). Energialiidu ja kliimameetmete juhtimisraamistik koosneb järgmistest põhikomponentidest.
- **Eesmärgid:** ELi eesmärk on saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus. 2030. aastaks on seatud vahe-eesmärk vähendada eri valdkondade ja sektorite kasvuhoonegaaside heidet mitme meetme abil 1990. aastaga võrreldes 55%. Need eesmärgid muudeti 2021. aasta Euroopa kliimamäärusega õiguslikult siduvaks. Kava „REPowerEU“ meetmete eesmärk peaks olema suurendada 2030. aastaks taastuvate energiaallikate osakaalu ELi summaarses energia lõpptarbimises 40%-lt 42,5%-le, vähendada ELi energia kogunõudlust võrreldes 2020. aasta võrdlusenaariumi alusel 2030. aastaks prognoositud energiatarbimisega 11,7% võrra. Nende suuremate eesmärkide abil peaks lisanduma hinnanguliselt 103 gigavatti (GW) taastuvenergia tootmisvõimsust (41 GW tuuleenergiat ja 62 GW päikeseenergiat)⁶.

⁶ SWD(2022) 230 final.

- Peamised juhtimisvahendid:** 1) riiklikud energia- ja kliimakavad – poliitikadokumendid, mille liikmesriigid esitasid komisjonile 2019. ja 2020. aastal ning mis vaadati läbi 2023.–2024. aastal ning milles kirjeldatakse riikide poliitikat ja meetmeid, mida tuleb ELi eesmärkide saavutamiseks aastatel 2021–2030 rakendada; 2) iga kahe aasta tagant esitatavad eduaruanded, milles tehakse järelvalvet, kuna nendega jälgitakse riiklike energia- ja kliimakavade rakendamisel tehtud edusamme eespool kirjeldatud eesmärkide saavutamisel; 3) komisjoni aruanne energialiidu olukorra kohta ja kliimameetmete eduaruanne, milles antakse igal aastal hinnang ELi edusammudele kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisel ning visandatakse järgmised sammud järgmiseks aastaks.
- Ülesanded:** komisjon ja kaasseadusandjad (Euroopa Parlament ja nõukogu) on loonud ELi kliima- ja energiaeesmärkide õigusraamistiku (vt [joonis 4](#)). Liikmesriigid vastutavad ELi eesmärkide saavutamise eest riiklikes energia- ja kliimakavades sisalduvate meetmete kaudu, annavad iga kahe aasta järel aru edusammudest ning ajakohastavad riiklike energia- ja kliimakavasid, et kajastada kavast „REPowerEU“ tulenevaid suuremaid eesmärke. Komisjon jälgib eesmärkide saavutamist ja annab selle kohta igal aastal aru energialiidu olukorda käsitleva aruande ja kliimameetmete eduaruande ning muude vahendite kaudu (komisjonil on volitus nt hinnata riiklike energia- ja kliimakavade vastavust energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitlevale määrusele ning esitada mittesiduvaid soovitusi).

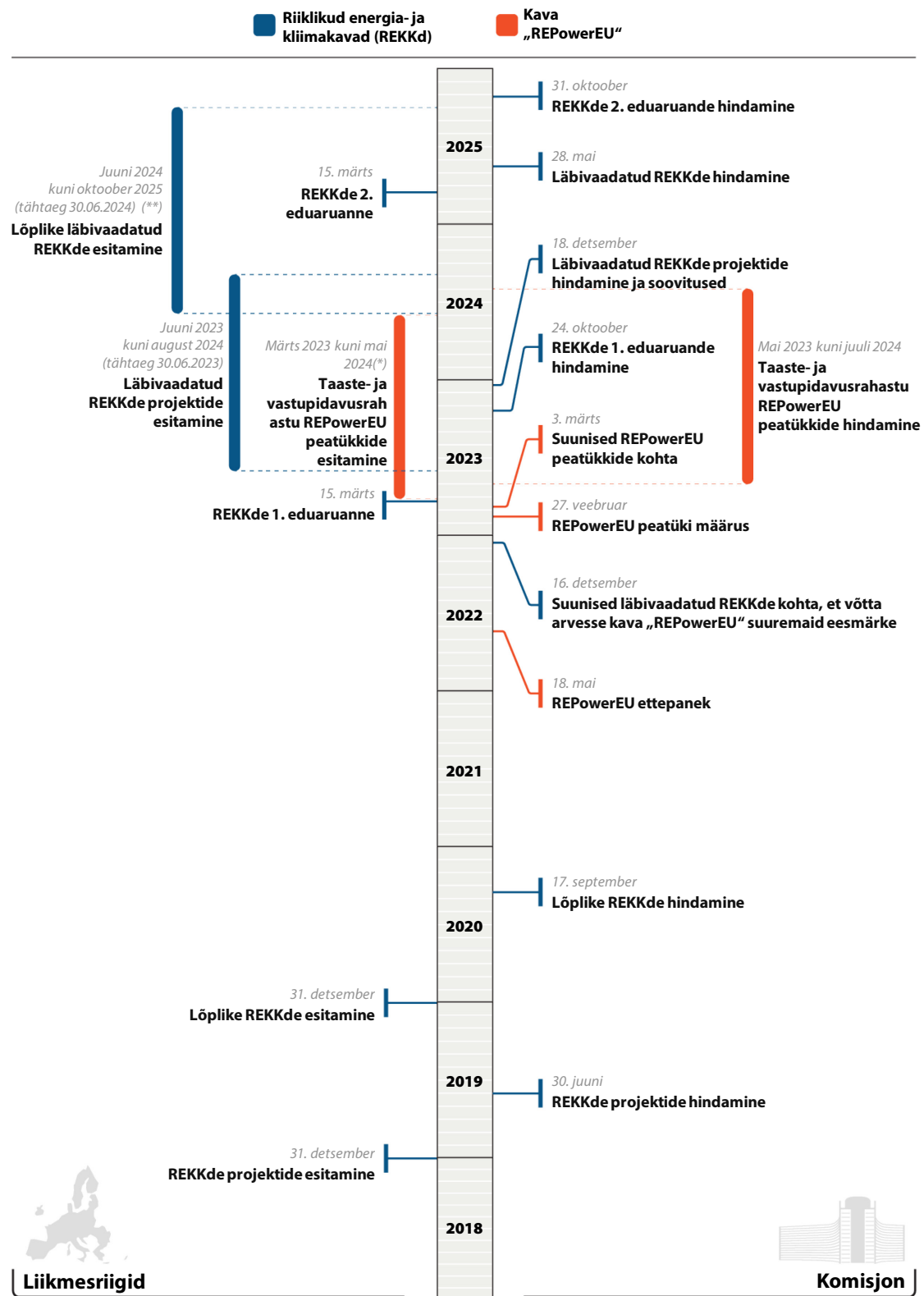
Joonis 4 | Energialiit ja kliimameetmed – ELi juhtimisraamistiku ülesannete jaotus

Allikas: kontrollikoda.

23 Kavaga „REPowerEU“ nähakse ette riiklike energia- ja kliimakavade, iga kahe aasta tagant esitatavate eduaruannete ning energialiidu olukorda ja kliimameetmeid käsitlevate aruannete kasutamine, et kavandada ja jälgida meetmeid, millega kavatsetakse saavutada kava „REPowerEU“ eesmärgid, integreerides seeläbi kava „REPowerEU“ tõhusalt ELi energialiidu ja kliimameetmete juhtimisraamistikku. *Joonisel 5* on esitatud riiklike energia- ja kliimakavade koostamise ja läbivaatamise (selleks et võtta arvesse kava „REPowerEU“ nõudeid) ajatelg. Lisaks reguleeritakse taaste- ja vastupidavusrahaistu REPowerEU peatükke taaste- ja vastupidavusrahaistu juhtimisraamistikuga. *Joonisel 6* loetletakse mõlema raamistiku peamised etapid. Järgmises kahes alajaos põhjendame oma hinnangut, et kava „REPowerEU“ ei olnud hästi integreeritud ELi energialiidu ja kliimameetmete juhtimisraamistikku, sest peamised ELi töövahendid kava „REPowerEU“ juhtimiseks ei taga, et komisjon saaks selle rakendamist tõhusalt jälgida ja suunata.

Joonis 5 | Riiklike energia- ja kliimakavade ning kava „REPowerEU“ ajatelg

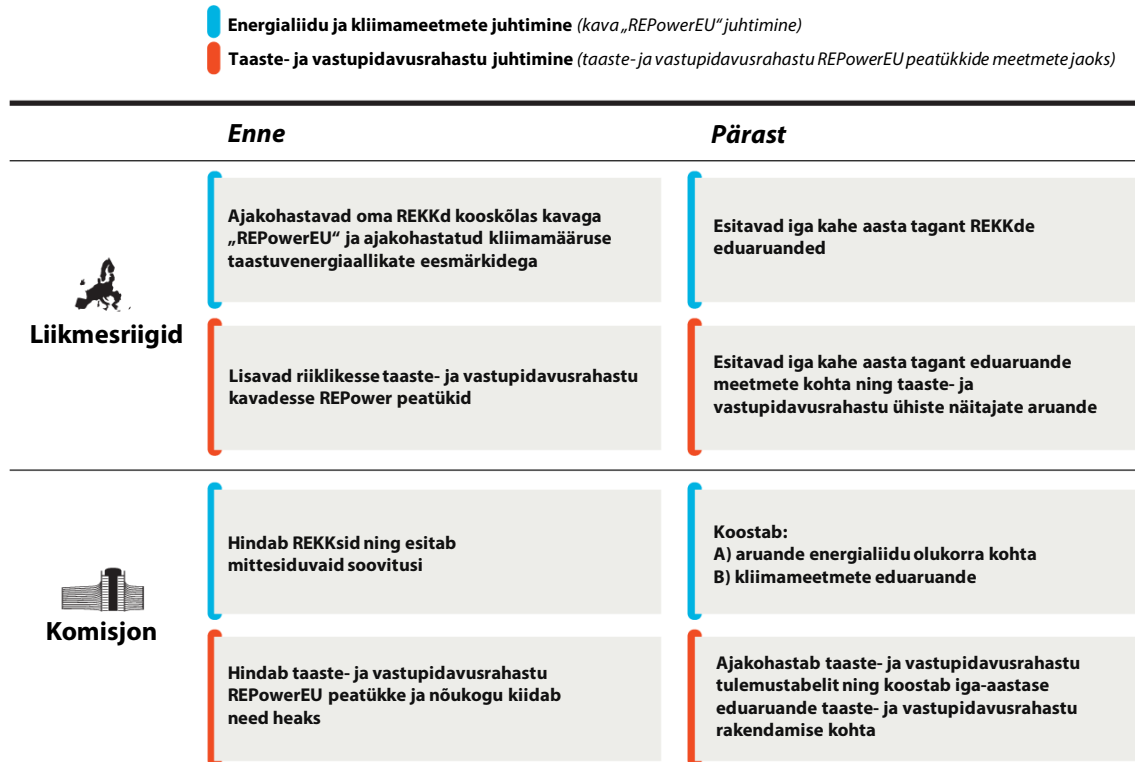

(*) Erand: Bulgaaria esitas REPowerEU peatüki aprillis 2025.

(**) Erand: Poola ei ole oma lõplikku muudetud REKKd veel esitanud

Allikas: kontrollikoda.

Joonis 6 | Peamised sammud kava „REPowerEU“ integreerimiseks energialiidu ja kliimameetmete ning taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisraamistikesse

Allikas: kontrollikoda.

Läbivaadatud riiklikest energia- ja kliimakavadest ning taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkidest ei piisa kõigi kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamiseks

- 24** Energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse⁷ kohaselt on riiklikud energia- ja kliimakavad mõeldud rohepöördeks ja energiasüsteemi ümberkujundamiseks vajalike investeeringute suunamiseks, aidates kaasata era- ja avaliku sektori raha. Kavas „REPowerEU“ märgiti, et riiklikud ja piirkondlikud kavad on kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamisel otsustava tähtsusega⁸. Sellest tulenevalt sätestati komisjoni suunistes riiklike energia- ja kliimakavade vahehindamise kohta⁹, et liikmesriigid peaksid kirjeldama taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide rolli läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavade elluviimisel, viitama taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkidele „iga asjakohase poliitikasuuna ja meetme puhul“ ning märkima ära riiklike energia- ja kliimakavade rolli taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide täiendamisel.
- 25** Uurisime, mil määral mõjutas kava „REPowerEU“ läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavade eesmäärke ja meetmeid. Keskendusime seejuures eelkõige sõltuvuse vähendamisele Venemaa fossiilkütustest, taastuvenergia tootmisvõimsuse suurendamisele ja piiriüleste ühenduste parandamisele. Hindasime ka seda, kas komisjon saaks tugineda läbivaadatud riiklikele energia- ja kliimakavadele kui juhtimisvahendile, mille abil juhtida kava „REPowerEU“ rakendamist. Lõpuks uurisime seost taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkidega ning seda, kas komisjon hindas neid seoseid põhjalikult.

⁷ 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist.

⁸ COM(2022) 230 final, lk 4.

⁹ Komisjoni teatis suuniste kohta liikmesriikidele 2021.–2030. aasta riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamiseks (2022/C 495/02).

26 Leidsime, et riiklikud energia- ja kliimakavad ei olnud kava „REPowerEU“ eesmärkidega piisavalt kooskõlas ning et nende seos REPowerEU peatükkidega oli nõrk. Tuvastasime viis peamist puudust.

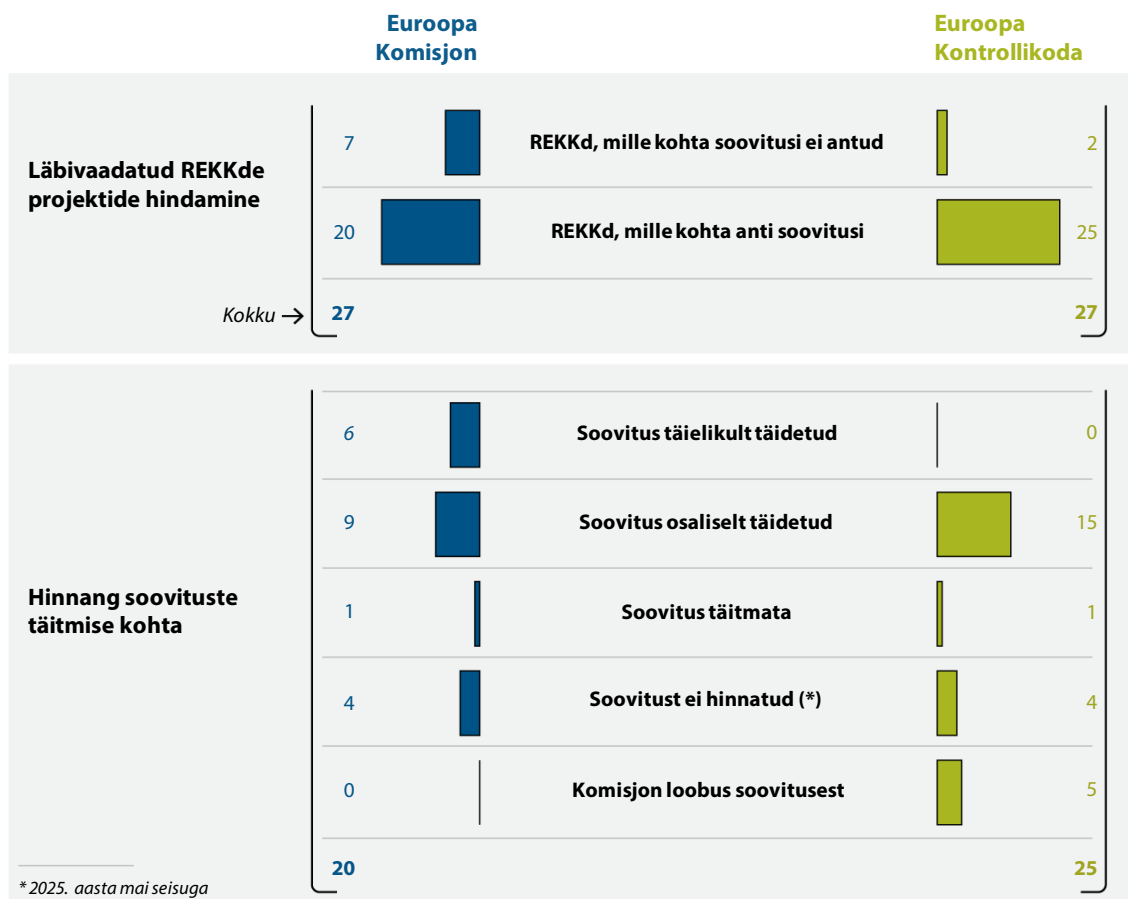
- Esiteks ei ole selge, kas komisjonil oli täielik ülevaade liikmesriikide kõige olulisematest vajadustest ja sellest, kuidas neid käsitletakse, sest paljude liikmesriikide taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükid kiideti heaks ilma läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavasid nägemata. Ka riiklikud energia- ja kliimakavad erinevad üksteisest märkimisväärselt nii üksikasjade kui ka struktuuri poolest (hoolimata standardsest ülesehitusest¹⁰), mis muudab riikidevahelise võrdluse ja komisjoni hindamise keeruliseks.
- Teiseks puudub Poolal lõplik läbivaadatud riiklik energia- ja kliimakava, mis takistab kava „REPowerEU“ üldiste sihtide ja eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude põhjalikku hindamist. Poola saab nimelt taaste- ja vastupidavusrahastust kõige rohkem REPowerEU vahendeid (24,5 miljardit eurot ehk 38% taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide kogusummast).
- Kolmandaks ei seatud enamikus lõplikes läbivaadatud riiklikes energia- ja kliimakavades hoolimata kavas „REPowerEU“ nõutust konkreetseid eesmärke sõltuvuse vähendamiseks Venemaa fossiilkütustest (näiteks energiaallikate mitmekesistamiseks) ega võetud täiendavaid kohustusi kavas „REPowerEU“ seatud võrguühenduste eesmärgi (15%) saavutamiseks (vt punkt 31). Vaid 16 liikmesriiki 27-st viisid oma taastuvenergia eesmärgid kooskõlla kavast „REPowerEU“ tulenevate rangemate nõuetega (vt punkt 30).

¹⁰ Määruse (EL) 2018/1999 I lisa.

- Neljandaks, ainult 15 liikmesriiki 27-st on oma riiklikus energia- ja kliimakavas osutanud taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavatele meetmetele, mis sisalduvad taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides. Meie hindamine näitas, et ainult kolm liikmesriiki (Ungari, Madalmaad ja Portugal) esitasid oma riiklikes energia- ja kliimakavades selged seosed kõigi taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide meetmetega. Kokku sisaldavad lõplikud läbivaadatud riiklikud energia- ja kliimakavad vaid 35% REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusrahastu meetmetest.
- Viiendaks, meie valimisse kuulunud lõplikes läbivaadatud riiklikes energia- ja kliimakavades ei seotud täiendavaid uusi meetmeid (lisaks neile, mis juba sisalduvad taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides) sõnaselgelt kavaga „REPowerEU“. Selline seos on vajalik, et saada kokku 235 miljardi euro suuruses summas meetmeid, mida on vaja puhtale energiale ülemineku eesmärkide õigeaegseks saavutamiseks. Uurisime üksikasjalikult 11 liikmesriigi lõplikke läbivaadatud riiklikke energia- ja kliimakavasid. Nende taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükid moodustasid 54% kõigi peatükkide meetmete kogusummast (65 miljardit eurot). Leidsime, et rohkem kui pool taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide kaudu eraldatud vahenditest läheb saajatele, kelle läbivaadatud riiklikud energia- ja kliimakavades ei antud täielikku põhiteavet kava „REPowerEU“ rakendamiseks võetavate uute lisameetmete kohta (nt nende hinnangulisi investeerimismahte, kuidas neid rahastatakse ja kuidas need täiendavad taaste- ja vastupidavusrahastu meetmeid, mis sisalduvad nende taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides). Seetõttu ei ole komisjonil võimalik saada terviklikku ülevaadet liikmesriikide kavandatud või käimasolevatest investeeringutest taastuvatesse energiaallikatesse või muudesse nendega seotud energiaprojektidesse ning sellest, kuidas neid rahastatakse (muud ELi/liikmesriikide vahendid, erasektori raha või nende kombinatsioon). Samuti ei ole võimalik hinnata, kas ja kuidas liikmesriigid täidavad märkimisväärse puudujäägi kava „REPowerEU“ rakendamiseks vajalike lisainvesteeringute (komisjoni hinnangul 300 miljardit eurot) ning taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides eraldatud fikseeritud 65 miljardi euro vahel (vt punktid 05 ja 44).

27 Komisjon esitas 20 liikmesriigile mittesiduva soovitusel parandada riikliku energia- ja kliimakava vastavust taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükile (vt tabel 1). Komisjon leidis, et kuus liikmesriiki olid saanud soovitusel täielikult täitnud. Meie analüüs näitab siiski, et ükski kuuest ei olnud täitnud soovitusel esitada paremini seosed läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavade ning kava „REPowerEU“ või REPowerEU peatüki rakendamiseks kavandatud meetmete vahel.

Tabel 1 | Kokkuvõtte läbivaadatud riiklikele energia- ja kliimakavadele esitatud soovitudest, mis käsitlevad seost kavaga „REPowerEU“ või taaste- ja vastupidavusraha REPowerEU peatükkidega

Allikas: kontrollikoda, tuginedes komisjoni hinnangule lõplike läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavade kohta ning selle hinnangu kontrollikoja poolsele analüüsile.

- 28** Oleme oma analüüsi põhjal seisukohal, et seitsmest liikmesriigist viis (Taani, Kreeka, Prantsusmaa, Austria ja Rumeenia), kes ei saanud komisjoni soovitusi 2023. aasta muudetud riiklike energia- ja kliimakavade projektide kohta, ei osutanud ei läbivaadatud riikliku energia- ja kliimakava projektis ega lõplikus muudetud riiklikus energia- ja kliimakavas selgelt oma REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusraha rahastatavatele meetmetele. Seetõttu oleks komisjon pidanud meie hinnangul esitada soovitusi veel viiele liikmesriigile, et viia läbivaadatud riiklikud energia- ja kliimakavad paremini kooskõlla kava „REPowerEU“ eesmärkidega ning taaste- ja vastupidavusraha REPowerEU peatükkides kirjeldatud meetmetega (vt [1. selgitus](#)).

1. selgitus

Puuduv seos lõpliku läbivaadatud riikliku energia- ja kliimakava ning taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatüki vahel

Komisjon ei esitanud Prantsusmaale soovitus selle kohta, kuidas viia 2023. aasta muudetud riikliku energia- ja kliimakava projekt kooskõlla muude planeerimisvahenditega, sealhulgas taaste- ja vastupidavuskava ning selle REPowerEU peatükiga. Komisjon märkis oma hinnangus, et kava läbivaatamise eelnõus ei täpsustatud taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamise osakaalu ega viidatud selgelt ei REPowerEU peatükile ega muudetud taaste- ja vastupidavuskavale.

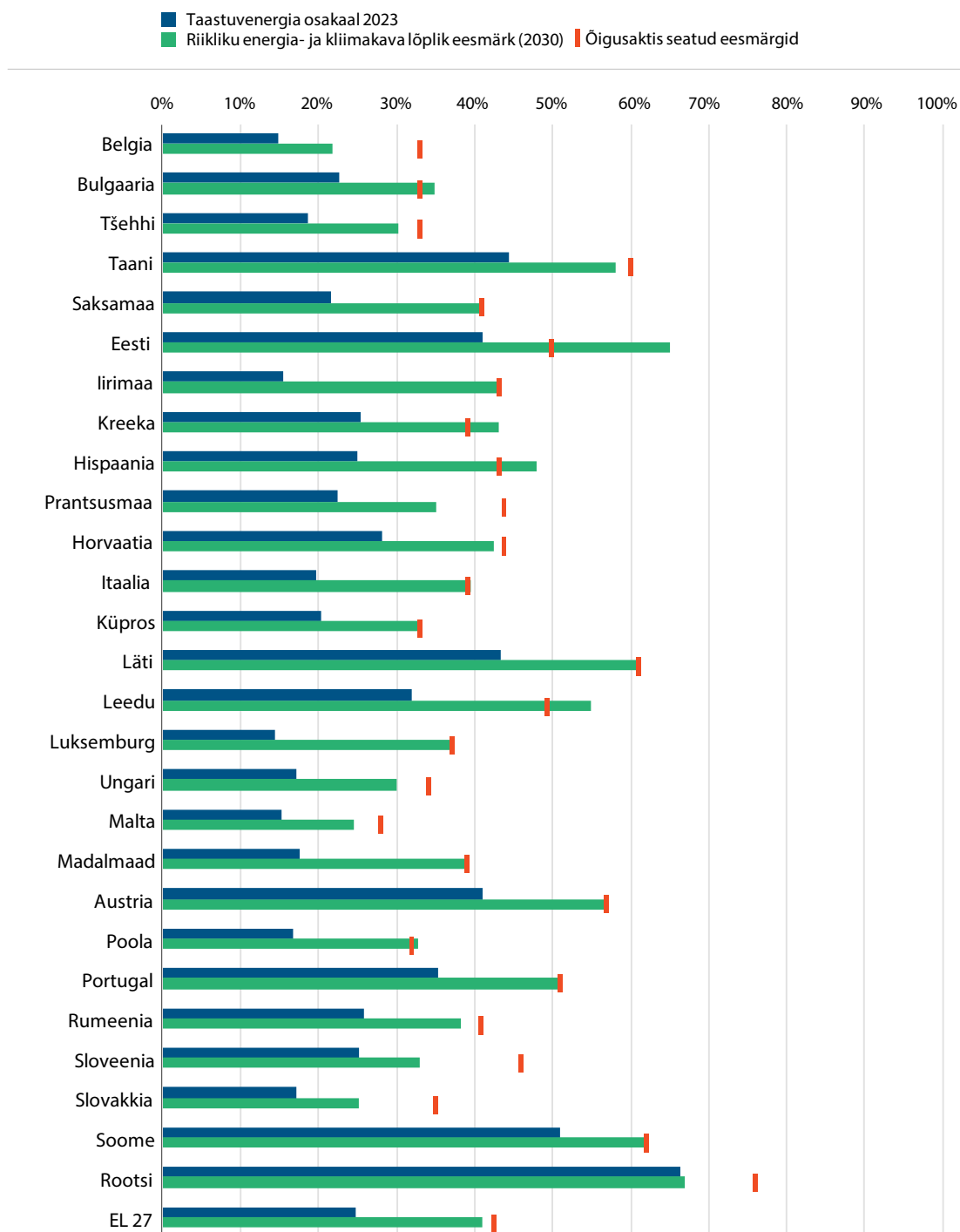
2025. aastal hindas komisjon lõplikku läbivaadatud riikliku energia- ja kliimakava ning jõudis järeldusele, et see ei hõlma piisavalt taaste- ja vastupidavuskava peamisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad kaasa energialiidu eesmärgi, sihtväärtuste ja sellesse antava panuse saavutamisele. Hindamises märgiti ka, et lõplikust läbivaadatud riiklikust energia- ja kliimakavast jäeti välja mitu taaste- ja vastupidavuskava meetet. Need hõlmasid nt üldkasutatavate hoonete energiatõhusaks renoveerimise meetet, mida toetati taaste- ja vastupidavusrahastust sihttoetustega summas 6,4 miljardit eurot.

- 29** Meie arvates ei teinud komisjon konkreetset hindamist, et kontrollida, kas läbivaadatud riiklikud energia- ja kliimakavad olid piisavalt kooskõlas kava „REPowerEU“ eesmärkide ning REPowerEU peatükkides sisalduvate taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate meetmetega. Leidsime, et enam kui poolte riiklike energia- ja kliimakavade puhul keskendus komisjon oma hindamises üksnes üldisele seosele taaste- ja vastupidavuskavaga. Komisjon ei esitanud tõendeid selle kohta, et ta oleks uurinud konkreetselt seost REPowerEU peatükkide ning nendega seotud taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate meetmetega.

30 Kava „REPowerEU“ tulemusena muudeti taastuvenergia direktiivi, et suurendada ELi siduvat taastuvenergia eesmärki 2030. aastaks 42,5%-ni. Kuigi liikmesriigid mainivad oma läbivaadatud riiklikes energia- ja kliimakavades taastuvate energiaallikatega seotud eesmärkide suurenemist (võrreldes 2019. aasta algsete energia- ja kliimakavadega), ei toeta neid ambitsioonikamaid sihte selged ja mõõdetavad meetmed koos kavandatud lisavõimsusele seotud eesmärkidega. Ilma sellise teabeta ei ole võimalik hinnata, kas kavas „REPowerEU“ päikese- ja tuuleenergiale seotud täiendavaid eesmärke on võimalik saavutada (vt [IV lisas](#) esitatud link nr 1 kontrollikoja võrdlusele riiklike energia- ja kliimakavade rakendamiseks võetavate meetmete kohta). Lisaks jäävad läbivaadatud riiklikes energia- ja kliimakavades 2030. aastaks seotud eesmärgid 27 liikmesriigist 11 puhul endiselt allapoole energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse¹¹ reeglite põhjal arvutatud tasemeid (vt [joonis 7](#)).

¹¹ Samas, II lisa.

Joonis 7 | Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal liikmesriikides: 2023. aasta tegelikud näitajad võrreldes lõplikes ajakohastatud riiklikes energia- ja kliimakavades ning õigusaktides seatud eesmärkidega

Märkus: kogu ELi hõlmava hindamisaruande koostamise ajal esitasid Eesti ja Poola ajakohastatud arvanded, mis põhinevad lõplike riiklike energia- ja kliimakavade avalikuks konsultatsiooniks kasutatud (st veel ametlikult esitamata) versioonidel. Belgia andmed pärinevad läbivaadatud riikliku energia- ja kliimakava projektist, kuna komisjonile ei olnud esitatud ei läbivaadatud riikliku energia- ja kliimakava ega esialgset ajakohastatud arvu.

Allikas: kontrollikoda [kõigi ELi riikide läbivaadatud energia- ja kliimakavade hindamise](#) põhjal.

31 Meie analüüs näitas ka, et kaval „REPowerEU“ ei olnud olulist mõju läbivaadatud riiklikes energia- ja kliimakavades avaldatud eesmärkidele, mis on seotud sõltumatusena Venemaa fossiilkütustest või elektrivõrgu piiriüleste ühendustega (vt link nr 2 kontrollikoja võrdlusele EL 27 riiklike energia- ja kliimakavade eesmärkide kohta [IV lisas](#)).

- Ükski liikmesriik ei võtnud selget kohustust saavutada mingeid kvantitatiivseid eesmärke, et vähendada Venemaa fossiilkütuste impordi osakaalu. Mõnes läbivaadatud riiklikus energia- ja kliimakavas on seda küsimust käsitletud isegi üldisemalt kui 2019. aasta kavades (vt [2. selgituses](#) esitatud näide).
- Kaksteist liikmesriiki¹² on juba ületanud piiriülesele ühendatusele 2030. aastaks seatud regulatiivse nõude (15%), kuid see saavutati juba enne kava „REPowerEU“ ning ilma selle abita. Ülejäänud 15 liikmesriigist ei võtnud ükski täiendavaid kohustusi selle nõude täitmiseks ja on oht, et paljudel jääb see täitmata. Piiriüleste ühenduste nõue on aga kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamiseks väga oluline.

2. selgitus

Läbivaadatud riiklikus energia- ja kliimakavas oli vähem teavet Venemaa gaasi impordi järkjärgulise lõpetamise kohta kui 2019. aastal – Ungari

Pärast läbivaadatud riikliku energia- ja kliimakava projekti hindamist soovitas komisjon Ungaril esitada täpsemat teavet, sealhulgas oma plaanide kohta mitmekesistada oma impordiallikaid, et loobuda Venemaa gaasist. Ungari ei järginud seda soovitusi ja esitas isegi vähem teavet kui oma 2019. aasta energia- ja kliimakavas. Lõplikus läbivaadatud riiklikus energia- ja kliimakavas mainitakse eesmärki mitmekesistada riigi energiavarustust, vähendada Venemaa fossiilkütuste impordi ja soodustada nõudluse vähendamist, kuid selles ei kirjeldata enam võimalikke alternatiivseid stsenaariume gaasiimpordi mitmekesistamiseks. Algsesse 2019. aasta energia- ja kliimakavasse lisatud tabeli kohaselt prognoosis Ungari kõigis stsenaariumides, et Venemaalt pärit import jääb hoolimata alternatiivsete allikate erinevustest muutumatuks (3 miljardit kuupmeetrit aastas).

32 Riiklike energia- ja kliimakavade järgmine läbivaatamine 2030. aasta järgseks perioodiks tehakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse eelseisva läbivaatamise käigus. Seetõttu ei ole komisjonil praegu võimalik jälgida, kas liikmesriigid tegelevad eespool kirjeldatud puuduste kõrvaldamisega.

¹² Taani, Eesti, Horvaatia, Läti, Leedu, Luksemburg, Ungari, Malta, Madalmaad, Austria, Sloveenia, Rootsi.

Eduaruannetega ei suudeta kava „REPowerEU“ rakendamist suunata ega jälgida

- 33** Komisjon jälgib paketi „Eesmärk 55“ eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme energialiidu olukorda käsitleva aruande ja kliimameetmete eduaruande kaudu, mis tuginevad mõlemad otseselt andmetele, mille liikmesriigid on avaldanud oma iga kahe aasta tagant esitatavates riiklike energia- ja kliimakavade eduaruannetes. Neid toetab täiendav aruanne [Kava „REPowerEU“ – kolm aastat rakendamist](#)¹³. Läbitud on kaks kaheaastast aruandlustsükli (märts 2023 ja märts 2025), kuid aruannete esitamise õigeaegsus on halvenenud. Ainult kolm liikmesriiki esitasid 2025. aasta iga kahe aasta tagant esitatava eduaruande õigeaegselt (seitse tegid seda 2023. aastal) ning 2025. aasta detsembriks ei olnud neli liikmesriiki¹⁴ ikka veel esitanud täielikku aruannet koos kõigi 23 kohustusliku lisaga.
- 34** Erinevalt riiklikest energia- ja kliimakavadest puudub komisjonil õiguslik kohustus kontrollida iga kahe aasta tagant esitatavates eduaruannetes esitatud andmete usaldusväärsust, kuid ta peab neid kasutama ELi ja liikmesriikide eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude hindamiseks. Enamik aruandeid ei sisalda teavet erasektori rahastatavate investeeringute kohta, kuna rakendusmääruse (EL) 2022/2299 kohaselt ei ole see kohustuslik. Analüüsisime üheksa liikmesriigi¹⁴ iga kahe aasta tagant esitatavat eduaruannet (need moodustasid 99,9% teatatud erasektori investeeringutest – vt [V lisa](#)) ja leidsime neist kaheksas suuri vastuolusid, eelkõige Saksamaa esitatud andmetes (vt näide [3. selgituses](#) ja punkt [45](#)). Lisaks leidsime, et neli liikmesriiki¹⁵ esitasid tühja finantsaruandluse tabeli¹⁶, mis ei sisaldanud isegi kohustuslikku teavet (vt [V lisa](#)). Seetõttu ei saa iga kahe aasta tagant esitatavad eduaruanded olla usaldusväärne alus kava „REPowerEU“ rakendamise meetmete jälgimiseks.

¹³ Belgia, Ungari, Austria, Rumeenia.

¹⁴ Saksamaa, Prantsusmaa, Küpros, Leedu, Madalmaad, Ungari, Poola, Sloveenia ja Slovakkia.

¹⁵ Tšehhi, Iirimaa, Itaalia ja Austria.

¹⁶ Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2022/2299 XIII lisa.

3. selgitus

Iga kahe aasta tagant esitatavates eduaruannetes avaldatud puudulik teave ja tegelikust suuremaks hinnatud investeeringud – Saksamaa

Saksamaa teatas oma teises iga kahe aasta tagant esitatavas eduaruandes 2025. aastal tegelikest ja kavandatud era- ja avaliku sektori investeeringutest riikliku energia- ja kliimakava meetmetesse kogusummas 557,7 miljardit eurot, mis moodustab üle 70% kõigist 27 liikmesriigi teatatud investeeringutest (vt [V lisa](#)).

Leidsime aga Saksamaa aruandes avaldatud andmetes mitu puudust, mille tõttu olid kavandatud investeeringud ja tegelikud saavutused esitatud tegelikust suuremana:

- Saksamaa esitas finantsteavet ainult 11% kohta oma riikliku energia- ja kliimakava poliitikasuundadest ja meetmetest, st 30 poliitika ja meetme kohta 266-st;
- Saksamaa deklareeris tulevased investeeringud (alates 2024. aastast) kogusummas 360 miljardit eurot, millest 320 miljardit eurot (88,9%) oli seotud aastatel 2016–2022 kehtinud riigiabi kavaga ja sisaldas ligikaudu 9,5 miljardit eurot tegelikke investeeringuid (st ainult 3% teatatud investeeringutest);
- ühe teise meetme puhul nimetas Saksamaa investeeringu hinnanguliseks suuruseks 288 miljardit eurot, millest 60 miljardit oli tehtud juba enne 2023. aastat. Selle meetme raames ei ole pärast 2023. aastat investeeringuid kavandatud.

35 Ei energialiidu olukorda käsitlevas 2025. aasta aruandes ega kliimameetmete aruandes ei esitatud üksikasjalikku ülevaadet kava „REPowerEU“ rakendamise edenemise kohta (ei eesmärkide suunas liikumise ega konkreetsete saavutuste kohta). Euroopa Keskkonnaameti eraldi hindamises riiklike energia- ja kliimakavade 2025. aasta eduaruannete kohta¹⁷ tuuakse esile järgnevad probleemid: aruandeid esitati üha suurema hilinemisega, need sisaldasid vähem finantsteavet, aruandlus ei hõlmanud kõiki poliitikasuundi ja meetmeid, ning juba tehtud ja veel kavandamisel olevate investeeringute täpsuse komisjonipoolsel kontrollimisel leiti ebakõlasid.

¹⁷ Overview of Reported Integrated National Climate and Energy Policies and Measures in Europe in 2025.

- 36** 2025. aasta juunis avaldatud aruandes „Kava „REPowerEU“ – kolm aastat rakendamist“ ülehinnatakse samuti senist edenemist, omistades kavale saavutusi, mis tulenevad vanematest või sellega mitte seotud projektidest. Nii on see näiteks Balti riikide elektrisüsteemide desünkroniseerimise puhul (vt näide [7. selgituses](#)). Samuti ei saa aruandes kirjeldatud tuuleenergia tootmisvõimsuse suurenemist 2024. aastal seostada kavaga „REPowerEU“, kuna selliste tuuleprojektide rakendamiseks kulub tavaliselt seitse kuni kaheksa aastast. 2026. aasta aprillis, pärast audititöö lõppkuupäeva, avaldas komisjon eduaruande „Kava „REPowerEU“ – neli aastat rakendamist“. Aruannet iseloomustavad aga juba varasemas kokkuvõttes kindlaks tehtud piirangud: selles kirjeldatakse küll edusamme kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamisel, kuid ei hinnata, mil määral on need saavutused seostatavad kava „REPowerEU“ meetmetega (ja mitte olemasolevate poliitikameetmete või muude teguritega).
- 37** Täheldasime ka, et energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse hindamises¹⁸ oli komisjon juba tuvastanud enamiku neist puudustest esialgsetes riiklikes energia- ja kliimakavades ning esimestes iga kahe aasta tagant esitatavates eduaruannetes (märts 2023)¹⁹. Iga kahe aasta tagant esitatavate eduaruannete teises voorus (märts 2025) leidsime nii samu kui ka täiendavaid puudusi. Komisjonil ei saanud neid veel lahendada, kuid kavatseb sellega tegeleda energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse ja selle rakendusmääruse järgmisel läbivaatamisel.
- 38** Järeldame, et juhtimisraamistik ise on meie auditis uuritud valdkondade puhul ainult osaliselt mõjus. Lisaks oli seos läbivaadatud riiklike energia- ja kliimakavade ning taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide vahel nõrk. Riiklikud energia- ja kliimakavad ning eduaruanded, mis pidid olema peamised juhtimisvahendid kava „REPowerEU“ rakendamise juhtimiseks ja jälgimiseks, ei saanud selle ülesandega hakkama.

¹⁸ Määruse (EL) 2018/1999 artikkel 45.

¹⁹ COM(2024) 550 final, 11.9.2024.

Taaste- ja vastupidavusrahastut (läbi REPowerEU peatükkide) ei saa pidada peamiseks vahendiks kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamiseks

Kava „REPowerEU“ abil seni tehtud täiendavaid investeeringuid on märkimisväärselt väiksemad kui 2030. aastani hinnanguliselt vajalikud 300 miljardit eurot

- 39** Komisjoni hinnangul nõuaks kavas „REPowerEU“ seatud paketi „Eesmärk 55“ suuremate eesmärkide saavutamine 2030. aastaks ligikaudu 300 miljardit eurot lisainvesteeringuid²⁰. Komisjon märkis, et kava „REPowerEU“ rahastamisel on kõige olulisem osa taaste- ja vastupidavusrahastul²¹ ning selle põhjal eraldati taaste- ja vastupidavusrahastu määrase muutmise ettepanekuga peaaegu 300 miljardit eurot, et rahastada kava „REPowerEU“ rakendamise meetmeid. See summa tuleks peamiselt liikmesriikidele juba kättesaadavatest ELi vahenditest (peamiselt taaste- ja vastupidavusrahastu kasutamata laenud summas 225 miljardit eurot). See hõlmas ka 75 miljardit eurot sihttoetusi, mis teenitakse peamiselt [turustabiilsusreservi](#) HKSi lubatud heitkoguse ühikute enampakkumistelt (20 miljardit eurot), ja vabatahtlikke ümberpaigutusi muudest ELi instrumentidest, nagu ühtekuuluvus ja maaelu areng (kuni 50 miljardit eurot) (vt [joonis 3](#)).
- 40** Uurisime, kas liikmesriigid kasutasid neid rahastamisvõimalusi ja kas kava „REPowerEU“ tõi kaasa täiendavaid avaliku või erasektori investeeringuid, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete või riikliku energia- ja kliimakava meetmete kaudu.
- 41** Märkisime juba oma [arvamuses 4/2022](#), et taaste- ja vastupidavusrahastu algsed jaotuspõhimõtted ei vastanud REPowerEUga seotud vajadustele ja eesmärkidele, nagu erinev sõltuvus Venemaa energiast või taastuvate energiaallikate väga erinev osakaal energiaallikate jaotuses. Fossiilkütuste kriteeriumi hilisem lisamine taaste- ja vastupidavusrahastu määrase²² muutmise käigus kujutas endast edasiminekut, kuid võttis vaid osaliselt arvesse meie väljendatud murekohti. Samuti hoiatasime, et rahastamise olemasolu sõltus suurel määral sellest, kas liikmesriigid kasutavad taaste- ja vastupidavusrahastu kasutamata laene või paigutavad vahendeid ümber muudest ELi poliitikavaldkondadest.

²⁰ SWD(2022) 230 final, lk 5.

²¹ REPowerEU tutvustus, Euroopa Komisjon.

²² Määrus (EL) 2023/435.

- 42** Olemasolevast 300 miljardist eurost eraldasid liikmesriigid oma RePower peatükkides konkreetseteks meetmeteks ainult 65 miljardit eurot (22%), millest 25 miljardit (peamiselt HKSi enampakkumistelt teenitud tulu) kavandati sihttoetustena. Liikmesriikidele juba kättesaadavatest ELi vahenditest ümberpaigutusi ei tehtud (näiteks ühtekuuluvuse ja maaelu arengu valdkonnast). Taaste- ja vastupidavusrahastu laene kasutas ainult kaheksa liikmesriiki (vt [tabel 2](#) ja [II lisas](#) esitatud andmed). Pärast kavade viimast muudatuste ringi oli nende kogusumma 2026. aasta aprilli seisuga 54,3 miljardit eurot (18%). Lisaks on oht, et praeguseks eraldatud summa võib veelgi väheneda (vt punkt [85](#)).

Tabel 2 | REPowerEU rahastamine: olemasolevad vahendid ja tegelikult eraldatud summad (mld €)

	Sihttoetused	Laenud	Kokku
Olemasolev summa	75	225	300
Tegelikud kohustused	24,7	29,6	54,3
% (tegelik/ olemasolev)	33%	13%	18%

Märkus: arvud miljardites eurodes.

Allikas: kontrollikoda kava „REPowerEU“ põhjal (2025. aasta oktoobri seisuga).

- 43** Komisjoni 300 miljardi euro suurune prognoos põhines makromajanduslikul mudelil, mitte investeerimisvajaduste täpsel hindamisel koostöös liikmesriikidega. Komisjonil ei olnud üksikasjalikku loetelu investeeringutest, mida on vaja kava „REPowerEU“ rakendamiseks igas liikmesriigis.

- 44** Kuigi komisjon eeldab, et liimesriikide avaliku ja erasektori investeeringud võivad katta erinevuse lõhe taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide alusel eraldatud summa (54,3 miljardit eurot) ja kogu kava „REPowerEU“ hinnanguliste investeerimisvajaduste (300 miljardit eurot) vahel, ei suutnud ta seda eeldust tõenditega põhjendada. REPowerEU investeeringute hinnanguline maht, mis on kvantifitseeritud riiklikes energia- ja kliimakavades või esitatud iga kahe aasta tagant esitatavates eduaruannetes, on algselt prognoositud vajadustest oluliselt väiksemad (vt [IV lisas](#) esitatud link nr 1 kontrollikoja võrdlusele riiklike energia- ja kliimakavade rakendusmeetmete kohta (2024 vs. 2019)). Arvestades, et enamiku riikide energia- ja kliimakavades esitatud eelarved ei ole üldiselt spetsiifilised, ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata nende meetmete maksumust ega täpseid rahastamisallikaid.
- 45** Seda teavet ei ole tõenäoliselt võimalik saada isegi tagantjärele, sest iga kahe aasta tagant esitatavates riiklike energia- ja kliimakavade eduaruannetes puudub kohustus erasektori poolse rahastamise kohta aru anda.²³ 21 liikmesriigist kümme (Austria, Bulgaaria, Tšehhi, Soome, Iirimaa, Itaalia, Läti, Luksemburg, Sloveenia, Rootsi) ei esitanud neid andmeid, ülejäänud 11 teatasid kokku 132 miljardi euro suurusest erasektoripoolsest rahastamisest, millest 88,5% moodustas Saksamaa üksi (vt [V lisa](#)). Meie analüüsi kohaselt ei ole need andmed usaldusväärsed (nagu on selgitatud punktis [34](#) ja [3. selgituses](#)).
- 46** Seetõttu jääb ebaselgeks, kas liikmesriigid tegelevad selliste investeerimisvajadustega, mida ei rahastata taaste- ja vastupidavusrahastust, ning kui nad kavatsevad seda teha, siis kuidas nad neid investeeringuid rahastaksid. See tähendab, et kava „REPowerEU“ abil kaasatud tegelikest investeeringutest ei pruugi ebapiisava rahastamise tõttu piisata selle kava kõigi eesmärkide saavutamiseks (mis vähendab märkimisväärselt kava „REPowerEU“ mõju), või et komisjoni esialgne investeerimisvajaduse prognoos oli tegelikust suurem, või mõlemat.

²³ [Rakendusmääruse \(EL\) 2022/2299](#) artikkel 1 ja XIII lisa.

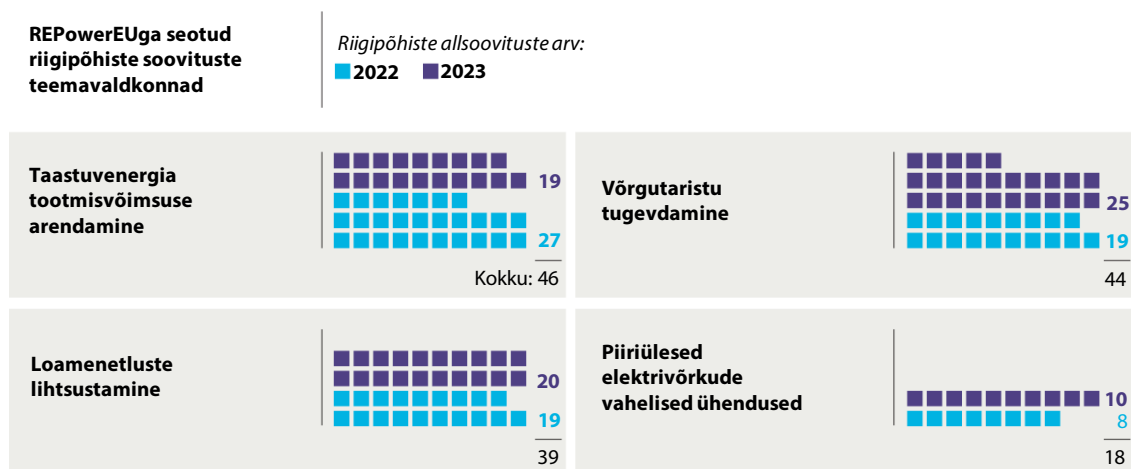
Taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides ei käsitletud piisavalt mõningaid Euroopa poolaasta raames analüüsitud strateegilisi probleeme, sealhulgas piiriüleseid võrkudevahelisi ühendusi

- 47** Nõukogu võtab Euroopa poolaasta raames ja komisjoni detailse analüüsi põhjal vastu riigipõhised allsoovitused ja palub asjaomastel liikmesriikidel võtta meetmeid tuvastatud struktuursete probleemide lahendamiseks. Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaselt peavad taaste- ja vastupidavuskavades ning seega ka REPowerEU peatükkides sisalduvad reformid ja investeeringud aitama lahendada märkimisväärse osa probleemidest, kui mitte kõiki asjaomastes riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud probleeme²⁴. Hindasime, mil määral käsitlesid taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides sisalduvad meetmed kava „REPowerEUga“ seotud riigipõhistes allsoovitustes kindlaks tehtud probleeme, mis olid seotud meie auditi ulatusse jäänud REPowerEU eesmärkidega.
- 48** Oleme varem märkinud, et ei taaste- ja vastupidavusrahastu määrukses ega komisjoni dokumentides ei ole määratletud, mida tuleb mõista riigipõhiste allsoovituste „märkimisväärse osa“ all, või kas seda nõuet tuleb täita iga poliitikavaldkonna või taaste- ja vastupidavuskava kui terviku puhul²⁵. Seetõttu on teataval määral subjektiivne hinnata, kas taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad investeeringud ja reformid käsitlevad suurt osa riigipõhistest allsoovitustest.
- 49** 2022. ja 2023. aastal anti kõigile liikmesriikidele kava „REPowerEU“ puudutavaid riigipõhiseid allsoovitusi. Leidsime oma auditi käigus 105 riigipõhist allsoovitust, mis käsitlesid kava „REPowerEU“ eesmärke (vt [IV lisa](#)). Rühmitasime oma analüüsis 2022. ja 2023. aasta kava „REPowerEU“ puudutavad allsoovitused teemavaldkonniti (vt [tabel 3](#)).

²⁴ Määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõike 4 punkt b ja artikli 19 lõike 3 punkt b.

²⁵ Eriaruande 21/2025 punkt 34.

Tabel 3 | Meie auditi ulatusse jäävad REPowerEUga seotud riigipõhised allsoovitused (2022 ja 2023)

Allikas: kontrollikoda REPowerEUga seotud riigipõhiste soovitude põhifookuse põhjal.

Märkus: mõned riigipõhised allsoovitused hõlmavad rohkem kui ühte teemavaldkonda.

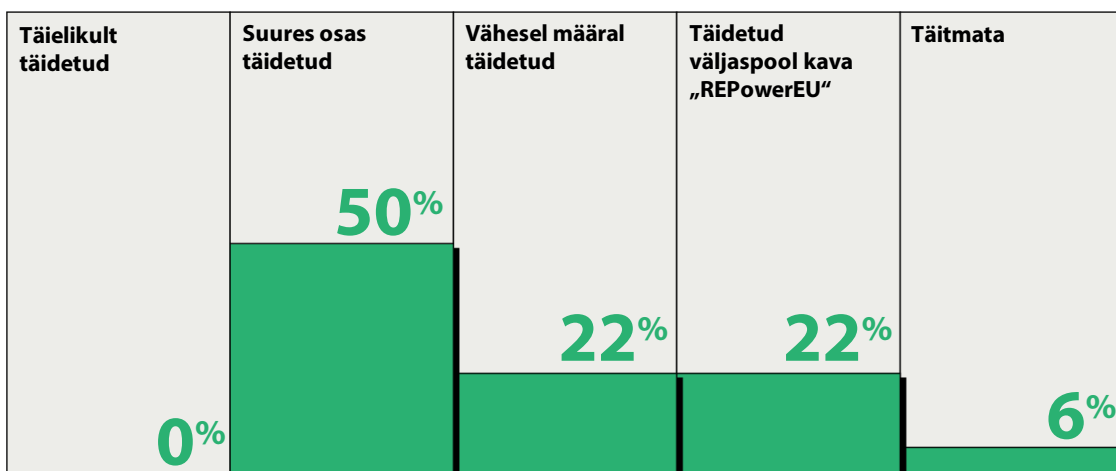
50 Meie analüüs näitab, et riigipõhiste allsoovituste jaotus nendes teemavaldkondades oli aastatel 2022–2023 erinev. Eeskätt leidsime, et:

- 2022. aasta riigipõhistes allsoovitustes soovitati kõigil liikmesriikidel kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, sealhulgas konkreetseid riigipõhiseid aspekte;
- enamik 2023. aasta riigipõhiseid allsoovitusi olid konkreetsemad ja keskendusid sellele, et nõuda liikmesriikidelt oma võrgutaristu tugevdamist ja taastuenergiaprojektide lubade kiiremat menetlemist, kuna aeglasel ja keerukal loamenetlused takistavad projektide arendamist;
- 2023. aastal sai rohkem kui kolmandik liikmesriikidest (10) riigipõhiseid allsoovitusi, milles soovitati neil suurendada investeeringuid piiriülestele elektrivõrkude ühendustele.

51 2025. aasta novembri seisuga on liikmesriikide REPowerEU peatükkides 267 meetet (173 investeeringut ja 94 reformi). 96 neist taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavatest meetmetest (48 reformi ja 48 investeeringut) olid seotud käesoleva auditiga hõlmatud kolme REPowerEU eesmärgiga (vt punkt 08).

- 52** Hindasime, mil määral aitasid 96 taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavat meedet lahendada teadaolevaid asjakohaseid REPowerEUga seotud probleeme. Tuginesime hindamisel iga meetme kirjeldusele ning nõukogu rakendusotsuse lisas esitatud vastavatele eesmärkidele ja sihtidele. Liigitasime iga riigipõhise allsoovituse ühte viiest kategooriast, mida on kirjeldatud kontrollikoja eriaruandes taaste- ja vastupidavusrahastu toetuse kohta ettevõtluskeskkonna parandamiseks²⁶.
- 53** Leidsime oma analüüsi põhjal, et taaste- ja vastupidavusrahastu meetmed käsitlesid erineval määral 72% REPowerEUga seotud riigipõhistest allsoovitustest: 50% suures osas ja 22% vähesel määral. Märgime ka, et taaste- ja vastupidavusrahastu meetmed käsitlesid ühtegi riigipõhist allsoovitust täielikult. 28% riigipõhiste allsoovituste puhul, mida ei käsitletud üheski REPowerEU peatükis sisalduvas taaste- ja vastupidavusrahastu meetmes, oli enamiku (22%) täitmisel tehtud 2025. aastal juba märkimisväärseid edusamme või olid need täielikult täidetud, ilma et oleks olnud vaja ühtegi taaste- ja vastupidavusrahastu meetet (vt [joonis 8](#)).

Joonis 8 | Mil määral käsitleti REPowerEU peatükkides meie auditi ulatusse kuulunud REPowerEUga seotud riigipõhiseid soovitusi

Allikas: kontrollikoda.

²⁶ Eriaruande 21/2025 punkt 38.

- 54** Leidsime ka, et taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkides käsitleti riigipõhiseid allsoovitusi mõnes teemavaldkonnas põhjalikumalt kui teistes. Näiteks:
- 18 liikmesriiki 20-st, kes said riigipõhise allsoovituse loamenetluste lihtsustamiseks, lisasid peatükki reforme selle soovitusel täitmiseks (mis näitab peatükkide strateegilist tähtsust nimetatud valdkonnas);
 - vaid kaks liikmesriiki kümnest (20%), kes said riigipõhise soovitusel suurendada investeeringuid elektrivõrgu piiriülestesse ühendustesse, lisasid oma taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkidesse meetmed selle ülesande täitmiseks (vt punkt 81).
- 55** Nende tulemuste koondamisel liikmesriikide tasandil näitas meie analüüs vastuolulist pilti. 27 liikmesriigist 11 võtsid 2022. ja 2023. aasta riigipõhiseid allsoovitusi meie auditi ulatusse jäänud küsimustes suures osas arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu meetmetes ning veel 15 riiki tegid seda vaid vähesel määral. Bulgaaria ei käsitlenud oma taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükki ühtegi 2022. ja 2023. aasta REPowerEUga seotud riigipõhist allsoovitust.
- 56** Leidsime, et kavast „REPowerEU“ tulenevad tegelikud lisainvesteeringud, mis avalikustati liikmesriikide läbivaadatud riiklikes energia- ja kliimakavades või millest teatati iga kahe aasta tagant esitatavates eduaruannetes, jäid märkimisväärselt alla komisjoni prognoositud 300 miljardi euro suuruse investeeringu, mida oleks vaja kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamiseks. Peaaegu kolmandikku asjaomastest 2022. ja 2023. aasta REPowerEUga seotud riigipõhistest allsoovitustest käsitleti REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavates meetmetes kas vähesel määral või ei tehtud seda üldse.

EL on märkimisväärselt vähendanud oma sõltuvust Venemaa fossiilkütustest, kuid kava „REPowerEU“ meetmed võivad anda ainult väikese panuse puhtale energia tootmisvõimsuse suurendamisse ja piiriüleste ühenduste parandamisse

57 Hindasime, kuidas kava „REPowerEU“ raames võetud meetmed, mille eesmärk on mitmekesistada nafta- ja gaasitarnete allikaid (et need ei pärineks Venemaalt), suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu elektritootmises ja tõhustada piiriüleseid ühendusi, aitasid saavutada kava eesmärki lõpetada sõltuvus Venemaa fossiilkütustest. Samuti kontrollisime, kas taaste- ja vastupidavusraha rahastatud REPowerEU meetmete rakendamine oli õigeaegne, kas oli olemas tõhus tulemuslikkuse seiresüsteem ja kas oli tõendeid tulemuste saavutamise ja mõju kohta.

ELi sõltuvus Venemaa fossiilkütustest on küll vähenenud, kuid probleem ei ole veel lahendatud

58 Kava „REPowerEU“ tulemusena keelustati sanktsioonide abil fossiilkütuste, välja arvatud gaasi (mistahes kujul) import Venemaalt. Selle eesmärk oli aga lõpetada järk-järgult Venemaa gaasi import aastaks 2027. Kava abil loodetakse see eesmärk saavutada gaasivarustuse täiendava mitmekesistamise ja taastuvallikatest gaaside tootmise suurendamise, kavandatust varem saavutatud energiasäästu ja elektrifitseerimine kaudu, millega võidakse 2027. aastaks saavutada kokku vähemalt 155 miljardi kuupmeetri Venemaa gaasi impordiga võrdne kogus²⁷. See vastab 2021. aastal ELi imporditud Venemaa gaasi kogusele²⁸. Lisaks märgiti kavas, et süsinikdioksiidi vähendamine võimaldaks Venemaalt imporditava söe 2027. aastaks täielikult asendada. Selles ei nähtud ette nafta- ja gaasitarbimise vähenemist võrreldes paketi „Eesmärk 55“ prognoosidega²⁹.

²⁷ SWD(2022) 230 final, lk 2, 4 ja 10.

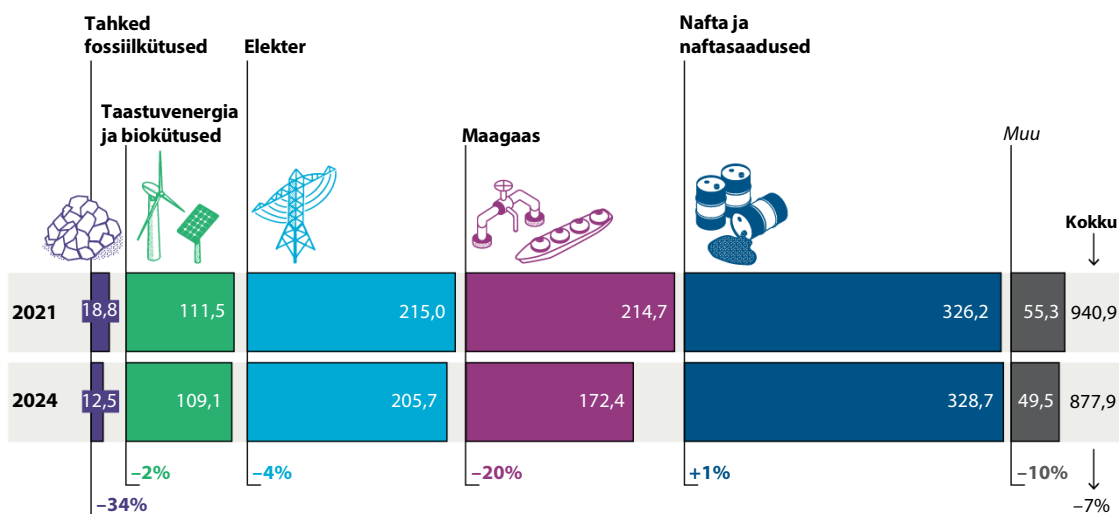
²⁸ Euroopa gaasiturgu kvartaliaruanne, lk 14 ja 16, Euroopa Komisjon, 2021.

²⁹ SWD(2022) 230 final, lk 10.

- 59** 2024. aastal oli ELi energia lõpptarbimine ligikaudu 878 miljonit naftaekvivalenttonni (Mtoe). Seda on 63 naftaekvivalenttonni (7%) vähem kui 2021. aastal. Kaks kolmandikku vähenemisest oli tingitud maagaasi tarbimise 20% langusest 215 miljonilt naftaekvivalenttonnilt 172 miljoni naftaekvivalenttonnini. Selle tulemusena vähenes maagaasi osakaal ELi energiatarbimises 3,2 protsendipunkti võrra 20%-ni. Nafta ja naftatoodete tarbimine püsis aastatel 2021–2024 siiski stabiilselt ligikaudu 328 miljoni naftaekvivalenttonni juures. Nende osakaal ELi energiatarbimises suurenes 37,4%-ni (2021. aastaga võrreldes 2,8 protsendipunkti) (vt [joonis 9](#)).

Joonis 9 | EL 27 energia lõpptarbimine energiakandjate kaupa (Mtoe)

miljonit naftaekvivalenttonni

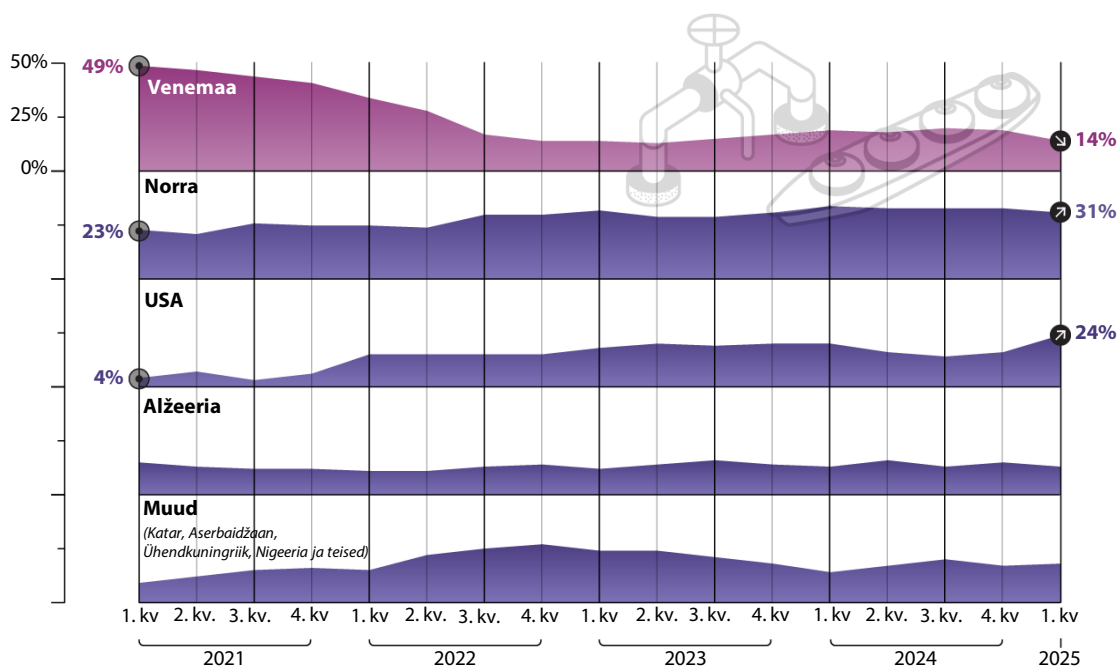
Allikas: kontrollikoda Eurostati andmete põhjal.

Märkus: „Muud“ tähendab tööstuslikult toodetud gaase, soojust, turvast ja turbatooteid ning taastumatuid jäätmeid.

- 60** Komisjoni andmete kohaselt on Venemaa fossiilkütuste import alates 2021. aastast järsult vähenenud, vähendades seega sõltuvust Venemaa tarnetest (vt [VI lisa](#)). 2024. aastal importisid ELi riigid kokku 12 miljonit tonni Venemaa naftat (2021. aastal 112,5 miljonit tonni). Venemaa fossiilkütuseid imporditakse ELi endiselt kaudselt kolmandate riikide (nt Türgi, Hiina või India) kaudu. Samas puuduvad usaldusväärsed andmed selle kohta, kui palju Venemaa naftat imporditakse nende kolmandate riikide või Venemaa varilaevastiku tankerite kaudu. Euroopa Liitu imporditava Venemaa gaasi puhul ei ole edusammud nii selged. Kuigi EL kehtestas osalised sanktsioonid naftaimpordile ja võttis sihikule nn varilaevastikud, mille abil püüti neist kõrvale hoida, ei kehtestanud liit sanktsioone Venemaalt torujuhtmegaasina ega veeldatud maagaasina imporditava gaasi suhtes. Ainus erand on veeldatud maagaasi ümberlaadimise keeld ELi sadamates, mis on kehtinud alates 2025. aasta märtsist ja mida *de facto* kohaldatakse üksnes reekspordi suhtes kolmandatesse riikidesse.

- 61** Kokkuvõttes vähenes Venemaa maagaasi import märkimisväärselt 153 miljardilt kuupmeetrit 2021. aastal 38 miljardi kuupmeetri 2024. aastal. Kuigi mõned liikmesriigid (nt Saksamaa) on Venemaa gaasi otseimporti märkimisväärselt vähendanud, impordivad teised liikmesriigid siiski märkimisväärsel määral gaasi torujuhtmete kaudu. Samal ajal suurenes veeldatud maagaasi import Venemaalt 67%, kasvades 12 miljardilt kuupmeetrit 2021. aastal 20 miljardi kuupmeetri 2024. aastal. Komisjoni andmetel importisid mõned liikmesriigid 2024. aastal isegi rohkem Venemaa gaasi kui 2021. aastal.
- 62** Oluline on see, et pärast kava „REPowerEU“ kasutuselevõttu kiiresti võetud meetmed (eelkõige gaasihoidlate peaaegu täielik täitmine) on aidanud kolm aastat järjest tagada talvise gaasivarustuskindluse. Venemaa gaasiimpordi vähenemine on suures osas korvatud suurenenud impordiga Norrast (+5 protsendipunkti) ja USAst (+20 protsendipunkti). USA oli 2025. aasta juuli seisuga ELi suuruselt teine gaasitarnija (vt [joonis 10](#)). Praegu energiaturgudel toimuv rõhutab vajadust kiirendada tarneallikate mitmekesistamist ja vältida tulevikus liigset sõltuvust ühest tarnijast.

Joonis 10 | Gaasiimpordi päritolu kvartalite kaupa (hõlmab nii torugaasi kui ka veeldatud maagaasi)

Allikas: [Euroopa gaasiturgede kvartaluaruanne](#), Euroopa Komisjon, juuli 2025.

- 63** Komisjoni taaste- ja vastupidavusfondi neljanda aastaaruande³⁰ kohaselt on EL vähendanud Venemaalt imporditava gaasi kogust „*kõigi kava „REPowerEU“ raames seni võetud meetmete tulemusena*“. Meie hinnangul ei võta see järeldus arvesse muid tegureid, mis samuti gaasitarbimise (ja seega ka selle impordi) vähenemisele kaasa aitavad, kuid mida tavaliselt ei seostata kavaga „REPowerEU“. Nende hulka kuuluvad nii 2022.–2023. ja 2023.–2024. aasta pehmed talved kui ka kodumajapidamiste ja ettevõtjate tarbimise vähenemine kõrgete energiahindade tõttu. Veelgi olulisem on aga see, et meie analüüsi kohaselt ei mänginud taaste- ja vastupidavusrahastu „REPowerEU“ meetmed üldistes edusammudes kesksel osa (vt punkt **31**).
- 64** 15. oktoobril 2024 taotles rühm liikmesriike ELi energeetikanõukogus komisjonilt suuremat läbipaistvust seoses Venemaa veeldatud maagaasi impordiga Euroopa Liitu ja julgustasid komisjoni kehtestama rangemaid aruandluskohustusi³¹. Komisjon võttis täiendavaid meetmeid ja käivitas 2025. aasta mais tegevuskava Venemaa energiaimpordi lõpetamiseks, millele järgnes 2025. aasta juunis seadusandlik ettepanek³², mille eesmärk oli lõpetada Venemaa fossiilkütuste import 2027. aastaks. Kaasseadusandjad kiitsid ettepaneku heaks 26. jaanuaril 2026 ja see jõustus 3. veebruaril 2026.
- 65** Uue määruse kohaselt peavad liikmesriigid alates 1. märtsist 2026 esitama komisjonile riiklikud mitmekesistamiskavad koos üksikasjalike meetmete ja vahe-eesmärkidega Venemaa gaasi ja nafta otsese ja kaudse impordi järkjärguliseks kaotamiseks. Määrus ei sisalda siiski sätteid, millega kehtestataks keeldu eiravatele liikmesriikidele otsesed karistused. Selle tulemusena tugineb nõuete täitmise tagamine ELi toimimise lepingu artikli 258 kohasele tavapärasele ELi rikkumismenetlusele, mis võib lõpuks viia Euroopa Kohtusse pöördumiseni – protsess, mille lõpuleviimiseks võib kuluda mitu aastat. Määruses ei käsitleta ka energeetikanõukogu nõuet anda aru Venemaa veeldatud maagaasi liikumisest ELi sees.

³⁰ COM(2025) 637 final, lk 61.

³¹ „France calls for greater transparency on EU imports of Russian LNG“, S&P Global, 15. oktoober 2024.

„More transparency on Russian gas imports sought by EU countries, document shows“, Reuters, 14. oktoober 2024.

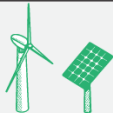
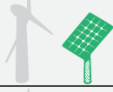
³² COM(2025) 828 final,

Taaste- ja vastupidavusrahastu selged ja kvantifitseeritud eesmärkidega REPowerEU meetmed suurendavad vaid vähesel määral taastuvenergia (peamiselt päikeseenergia) tootmisvõimsust.

Taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükid andsid väikese panuse täiendava 103 GW eesmärgi saavutamisse

- 66** REPowerEU peatükkides sisalduvad taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavad taastuvenergiameetmed on peamiselt ette nähtud selleks, et aidata kaasa kavas „REPowerEU“ sätestatud ambitsioonikamate taastuvenergiaeesmärkide saavutamisele. Hindasime, mil määral aitavad need taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavad meetmed saavutada kavas „REPowerEU“ seatud eesmärki luua 2030. aastaks täiendavalt 103 GW taastuvenergia tootmisvõimsust, järgides samas selle eesmärgi jaotust päikese- ja tuuleenergiaprojektide vahel.
- 67** Komisjoni hinnangul ei saavutata taaste- ja vastupidavusrahastu abil kava „REPowerEU“ eesmärki suurendada taastuvenergia tootmisvõimsust 103 GW võrra. Komisjoni enda hinnangul luuakse REPowerEU peatükkides sisalduvate taaste- ja vastupidavusrahastu meetmega vähemalt 20 GW täiendavat taastuvenergia tootmisvõimsust. Seda on vähem kui 20% kava „REPowerEU“ 103 GW eesmärgist. Me ei leidnud aga kinnitust selle hinnangu usaldusväärsusele.
- 68** Kuigi komisjon ei eeldanud, et 103 GW lisavõimsust luuakse üksnes taaste- ja vastupidavusrahastu toel, ei andnud ta ka ülevaadet selle eesmärgi saavutamiseks väljaspool rahastut võetavatest või kavandatavatest täiendavatest meetmetest. Meie analüüsi kohaselt olid kõigi liikmesriikide REPowerEU peatükkide 45-st taastuvenergia meetmest ainult 12-l selged ja mõõdetavad (megavattides) päikese- ja tuuleenergia tootmise eesmärgid (vt [joonis 11](#)). Need 12 meetet peaksid lisama 1,6 GW taastuvenergia tootmisvõimsust. See moodustab ligikaudu 1,6% ülalpool nimetatud REPowerEU 103 GW eesmärgist.
- 69** Sellega seoses mööname, et REPowerEU peatükkide ülejäänud 33 taaste- ja vastupidavusrahastu meetet võivad lõppkokkuvõttes samuti energia tootmisvõimsust suurendada. Viis, kuidas liikmesriigid seadsid oma kvantitatiivsed eesmärgid, ei võimalda aga esitada usaldusväärset koguproгноosi. Nende 33 taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud meetme eesmärkide ja sihtidega mõõdetakse nt maksumust ja lepingute arvu, kuid ei mainita MWdes või GWdes väljendatavaid väljundeid ega tulemusi, millega saaks mõõta täiendava taastuvenergia tootmisvõimsust või täiendavat võrguvõimsust.

**Joonis 11 | REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusraha-
rahastatavad taastuvenergia meetmed koos mõõdetavate eesmärkidega
(päikese- ja tuuleenergia)**

	Meetme kood	Kirjeldus	Eesmärk (MW)	Taastuvenergia liik
 RO	RO-C[C16]-I[I2.0]	Uued tootmisvõimsused taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks	 950,0	
	RO-C[C16]-I[I6.0]	Investeering 20 MW ujuvate päikesepaneelide paigaldamiseks niisutuskanalitele	 20,0	
 LT	LT-C[C8]-R[H-1-3-.H-1-3-]	Taastuvenergia tootmisvõimsuse suurendamine	 135,0	
	LT-C[C8]-R[H-1-3-.H-1-3-]	Taastuvenergia tootmisvõimsuse suurendamine	 120,0	
 CZ	CZ-C[C7.1]-I[I2]	Laiendatud meede: uute fotogalvaaniliste energiaallikate arendamine	 224,7	
 LU	LU-C[4A]-I[3]	Fotogalvaanilise elektritootmise rajamine ettevõtete territooriumil	 53,6	
	LU-C[4A]-I[3]	Fotogalvaanilise elektritootmise rajamine ettevõtete territooriumil	 25,0	
 PT	PT-C[C21]-I[i02]	Laiendatud meede: eluhoonete energiatõhusus	 10,0	
	PT-C[C21]-I[i11-RAM]	Toetussüsteem taastuvatest energiaallikatest energia tootmiseks ja salvestamiseks Madeiral ja Porto Santos	 7,0	
	PT-C[C21]-I[i11-RAM]	Toetussüsteem taastuvatest energiaallikatest energia tootmiseks ja salvestamiseks Madeiral ja Porto Santos	 5,3	
	PT-C[C21]-I[i04-RAM]	Madeira üldkasutatavate hoonete energiatõhusus	 1,3	
 SI	SI-C[C17]-I[IB]	Kaugküttesüsteemide energiatõhus ümberstruktureerimine taastuvate energiaallikate abil (laiendatud)	 23,0	

Kokku:

1 574,9
(≈ 1,6 GW)

Allikas: kontrollikoda Fenixi failide põhjal (jaanuar 2025).

- 70** Rahastamisvahendid moodustavad ligikaudu 45% taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkidele eraldatud koguvahenditest (vt [VII lisa](#)). Üldiselt nõuab seda liiki taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud meetme lõppeesmärk (mille saavutamise korral makstakse kogu eraldatud summa välja) rahastamislepingute allkirjastamist, kuid mitte nende aluseks olevate projektide lõpuleviimist. Nende meetmete puhul jääb komisjoni seire põhjal ebaselgeks mitte üksnes loodava täiendava tootmisvõimsuse suurus, vaid ka selle lisandumise aeg.
- 71** Leidsime oma valimis ka neli juhtumit (üks Belgias ja kolm Itaalias), kus taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud REPowerEU meede on üksnes mõne suurema projekti lahutamatu osa. Seega peavad enne projekti käivitamist olema valminud ka ülejäänud moodulid või komponendid, mis ei kuulu taaste- ja vastupidavusrahastu alla. Need peaksid aga kavakohaselt valmima alles kaua pärast taaste- ja vastupidavusrahastu toimimise lõppu. Ainult taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate REPowerEU meetmete seire ei anna täielikku ülevaadet projektide ulatusest ja tegelikest saavutustest (vt [4. selgituses](#) esitatud näide).

4. selgitus

Projekt valmib lõplikult alles pärast taaste- ja vastupidavusrahastu rakendusperioodi lõppemist – Belgia

Selle 100 miljoni eurose meetmega (13,8% Belgia REPowerEU peatükist) kaasrahastatakse Oostende lähedal Belgia rannikust 45 km kaugusel asuva tehissaare vundamendi ehitamist hinnangulise kogumaksumusega 1,1 miljardit eurot. Meetme eesmärk on:

- koguda ja muundada elektrit kolmest kavandatud avamere tuulepargist (koguvõimsusega 3,5 GW) Princess Elizabethi tsoonis, et edastada see maismaavõrku;
- toimida tulevikus võrkudevaheliste ühenduste keskusena teiste riikidega (nagu Ühendkuningriik ja Taani).

Täielik toimimine sõltub nimetatud kolme tuulepargi valmimisest, nende ühendamisest energiasaarega ja saare ühendamisest maismaavõrguga. Kuigi saare vundament peaks olema taaste- ja vastupidavusrahastu tegevusperioodi lõpuks valmis, jäävad hilisemad etapid väljaspoole taaste- ja vastupidavusrahastust finantseeritava meetme rahastamisperioodi ning kolme tuulepargi valmimine on märkimisväärselt ajakavast maas. Taaste- ja vastupidavusrahastu meetme enda lõpuleviimisega täiendavat tootmisvõimsust ei looda.

- 72** Eespool toodut arvesse võttes saavad REPowerEU peatükkides sisalduvad taaste- ja vastupidavusraha- rahastatavad meetmed aidata vaid vähesel määral kaasa eesmärgile luua täiendavalt 103 GW taastuenergia tootmisvõimsust.

REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusraha- rahastatavad meetmed eelistavad päikeseenergia tootmist tuuleenergiale

- 73** Kavas „REPowerEU“ hinnangu kohaselt pidi saavutatama teatav tasakaal tuuleenergia (41 GW) ja päikeseenergia (62 GW) täiendava tootmisvõimsuse vahel³³. Meie analüüs näitas aga, et enamik REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusraha- rahastatavatest taastuenergiameetmetest soosib päikeseenergiat. Seda peamiselt põhjusel, et päikeseenergia tootmisvõimsust on lihtne luua nii kiiresti, et see vastaks taaste- ja vastupidavusraha- ajakavale. Tuuleenergiaprojektide valmimine võtab aga kauem aega ja on keerukam, mistõttu on need taaste- ja vastupidavusraha- REPowerEU peatükkides selgelt alaesindatud. Tulemuseks on tasakaalustamatus kava „REPowerEU“ vahenditega loodud täiendava päikese- ja tuuleenergia tootmisvõimsuse vahel (vt näidet [5. selgituses](#)).

5. selgitus

Taaste- ja vastupidavusraha- rahastatava meetmega toetatakse peamiselt päikeseenergia tootmisvõimsuse loomist tuuleenergia arvelt – Rumeenia

Rumeenia REPowerEU peatüki taaste- ja vastupidavusraha- rahastatud meetme eesmärk oli luua uusi võimsusi taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks. Kuigi meede võimaldas nii päikese- kui ka tuuleenergiaseadmete toetamist, oli valdav enamik edukalt lõpule viidud või käimasolevatest projektidest seotud päikeseenergiaga (90% ülesseatud võimsusest (MW)).

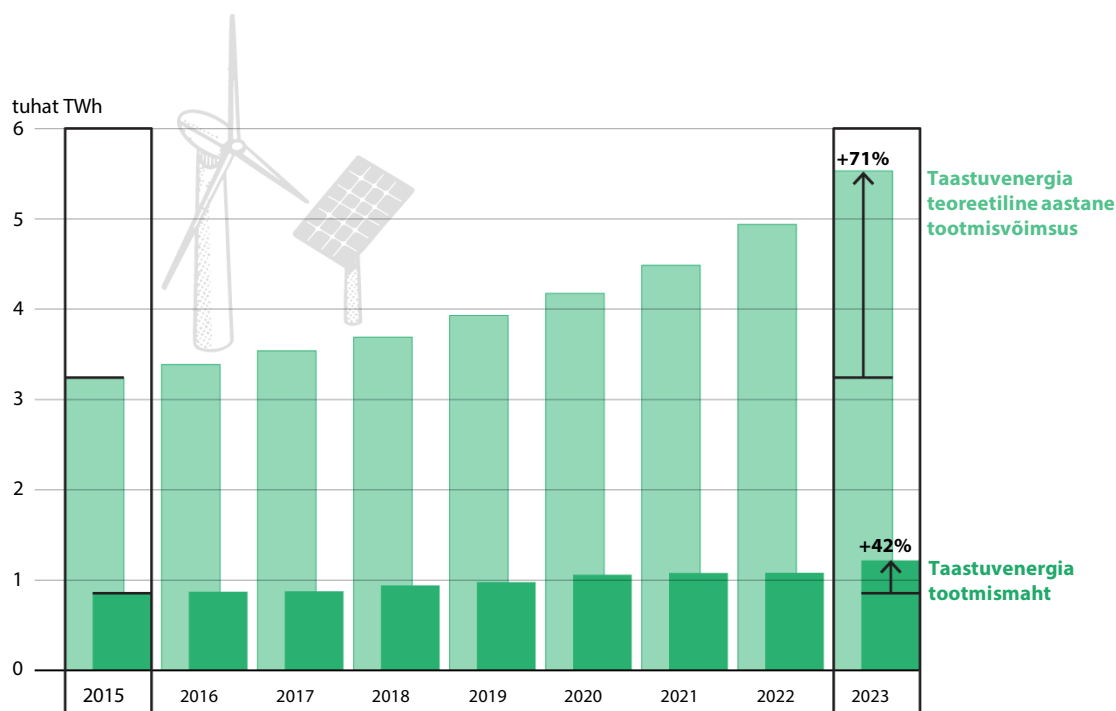
2025. aasta juuni seisuga ei olnud lõpule viidud ühtegi tuuleenergiaprojekti. Neli sellist projekti oli siiski veel pooleli, moodustades vaid 10% meetme teoreetilisest kavandatud tootmisvõimsusest. Nende tuuleenergiaprojektide puhul esines märkimisväärsed viivitusi, mis tulenesid probleemidest tarneahelas ning keerukatest paigaldusnõuetest ja loamenetlustest. Kolm neist on praegu liigitatud suure poolelijäämise riskiga projektideks.

Meetme kõige ambitsioonikam tuuleenergiaprojekt, mille võimsuseks kavandati 140 MW, ei kuulunud nelja poolelioлева projekti hulka, kuna see oli meie auditi ajaks juba tühistatud.

³³ SWD(2022) 230 final.

- 74** Kuigi taastuvenergia tootmisvõimsus on viimase kümne aasta jooksul peaaegu kahekordistunud, ei ole neist allikatest tegelikult toodetud energia kogus samas tempos kasvanud. Kokkuvõttes suurenes taastuvenergia tootmisvõimsus 2015.–2023. aastal 71%, kuid taastuvenergia tootmine ise kasvas samal ajavahemikul vaid 42% (vt [joonis 12](#)).

Joonis 12 | EL 27 taastuvenergia teoreetilise tootmisvõimsuse võrdlus toodanguga (TWh)

Allikas: kontrollikoda [IRENA RENEWABLE CAPACITY STATISTICS 2025](#) ja [IRENA RENEWABLE ENERGY STATISTICS 2025](#) põhjal.

- 75** Tootmisvõimsuse ja tootmise kasvu erinevus on ilmne ning seda võib seletada mitme teguriga, näiteks:
- katkendlik tootmine, mis tuleneb päikese- ja tuuleenergia tootmise olemuslikust sõltuvusest ilmastikust, kusjuures päikeseenergia tootmine on samuti piiratud teatavate kellaaegadega;
 - võrgu ja taristu piirangud energia ülekandmisel, mis tulenevad taastuvate energiaallikate muutlikust ja detsentraliseeritud olemusest;
 - päikeseenergia võimsuse ja tootmise suhtarv on üldiselt tuuleenergia omast väiksem.
- 76** Oodatust väiksem tootlikkus näitab, et lihtsalt tootmisvõimsuse suurendamisest ei piisa, et saavutada kava „REPowerEU“ eesmärk asendada fossiilkütustest (peamiselt maagaasil töötavatest elektrijaamadest) toodetud energia. Selleks et kaoks ELi vajadus importida märkimisväärses koguses fossiilkütuseid, on oluline see erinevus ületada.

REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusrahastust finantseeritud meetmed kiirendasid kohati projektide rakendamist

- 77** Uute algatuste asemel sisaldasid taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükid palju investeeringuid, mida liikmesriigid olid varem kavandanud, kuid mis tuli raha puudumise tõttu edasi lükata. Meie analüüs 27 meetme kohta näitas, et neist kuue puhul kiirendas taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamine projektide elluviimist (vt näited [6. selgituses](#) ja [7. selgituses](#)).

6. selgitus

Pikaajaliste energiainvesteeringute kiirendamine REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete kaudu – Belgia

Direktiivis (EL) 2019/944 sätestati, et 2024. aastaks peavad arukad arvestid moodustama 80% kõigist arvestitest. Samuti sätestatakse määruses, et paigaldamine peab olema lõppkasutajatele tasuta ning kulud peavad kandma jaotusvõrguettevõtjad.

2022. aasta lõpuks oli arukate arvestite osakaal Belgias vaid 24%, samas kui ELi keskmine oli 54%.

Belgia REPowerEU peatükk sisaldas meetet I-717 „Energiajaotuse optimeerimine – Vallooni piirkond“, et kiirendada arukate arvestite kasutuselevõttu Valloonias.

Taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide ebapiisav keskendumine piiriülestele võrkudevahelistele ühendustele on käestlastud võimalus suurendada ühtse elektrituru tõhusust ja seda paremini integreerida.

78 Leidsime ühes oma varasemas aruandes, et üks tõhusa ühtse elektrituru ja turu täieliku integreerimise tagamiseks vajalik element on piiriülest kaubandust toetav piisav piiriülene ühendatus³⁴. Selleks nõutakse energialiidu õigusraamistikus liikmesriikidelt järgnevat:

- saavutada 2030. aastaks elektrivõrkude ühendatuse miinimumeesmärk (15%)³⁵;
- teha 2025. aastaks kauplemiseks kättesaadavaks vähemalt 70% võrkudevaheliste ühenduste võimsusest³⁶.

Märkisime oma [eriaruandes 03/2023](#) energialiidu kohta, et mitmes liikmesriigis ei ole nende eesmärkide saavutamisel tehtud piisavaid edusamme.

79 Komisjoni kava „REPowerEU“ eesmärk oli „viia ellu paljud pikalt viibinud projektid, keskendudes eelkõige piiriülestele ühendustele, et luua integreeritud energiaturg“³⁷. Elektrimääruses on võrkudevaheline ühendus määratletud kui „ülekanaliin, mis kulgeb või ulatub üle liikmesriikidevahelise piiri ning ühendab nende liikmesriikide siseriiklikud põhivõrgud“³⁸. Kaasseadusandjate poolt vastu võetud muudetud taaste- ja vastupidavusrahastu määruses, mis sisaldab ka kava „REPowerEU“, kasutatakse aga laiemat määratlust: selles nõutakse, et liikmesriigid eraldaksid vähemalt 30% REPowerEU peatükkide hinnangulistest kulutustest piiriülese või mitut riiki hõlmava mõõtmega või mõjuga meetmetele. Tegelikult ei too see aga ilmselgelt kaasa suuremat keskendumist võrkudevahelistele ühendustele.

³⁴ Euroopa Kontrollikoja eriaruande 03/2023 punkt 43.

³⁵ Määruse (EL) 2018/1999 artikli 4 lõike d punkt 1.

³⁶ Uuesti sõnastatud elektrimääruse (määrus (EL) 2019/943) artikkel 16 ja määruse (EL) 2018/1999 artikli 4 lõike d punkt 3.

³⁷ COM(2022) 230, lk 12.

³⁸ Määruse (EL) 2019/943 artikli 2 lõige 1.

- 80** Nagu me märkisime oma [ülevaates 01/2025](#), on tegelikud piiriüleste ühenduste projektid keerukad ja nende rakendamise aeg ületab taaste- ja vastupidavusrahastu kestust. Need projektid kuuluvad tavaliselt üleeuroopaliste energiavõrkude (TEN-E) poliitika alla ja neid rahastatakse Euroopa ühendamise rahastu energeetikaprogrammist (CEF-E). Kuna taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükid kiideti heaks alates 2023. aasta lõpust, ei tundu seda liiki projektide lisamine olema võimalik.
- 81** Komisjoni neljandas taaste- ja vastupidavusrahastu aastaaruandes märgitakse, et REPowerEU peatükkides käsitletakse kriitilise tähtsusega energiasüsteemide kitsaskohti (nagu piiriüleste ühenduste puudumine), investeerides uutesse piiriülestesse elektrivõrkudevahelistesse ühendustesse³⁹. Meie analüüs näitas aga, et kaheksa liikmesriiki kümnest, kellele esitati 2023. aastal riigipõhiseid allsoovitusi üleskutsega arendada piiriüleseid võrkudevahelisi ühendusi, ei lisanud seda liiki meetmeid oma REPowerEU peatükkidesse. Kokkuvõttes leidsime piiriüleste võrkudevaheliste ühenduste seas ainult kolm taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavat meetet. Neist kahte kavandati Itaalias, kuid neist üks hiljem tühistati (vt punkt [IX lisa](#)). Teine Itaalia projekt moodustab 2,3% riigi taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatüki hinnangulistest kuludest. Kolmas meede oli Lätis ja moodustab 45% riigi REPowerEU peatükist (vt [7. selgitus](#)).

7. selgitus

Piiriülesed investeeringud võrkudevahelistesse ühendustesse – Läti

Läti taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükk sisaldab meetet 7.2.i „Energiavarustuse kindlus ja stabiilsus ning sünkroniseerimine liidu võrguga“. See aitab rahastada 60 MW mahutavat akupõhist energiasalvestussüsteemi Rēzeknes, et toetada Balti riikide desünkroniseerimist Venemaa elektrivõrgust.

Selle piiriülese projekti käivitasid 2009. aastal Läti, Leedu, Eesti ja Poola. Mitmeaastase taristuprojekti koguinvesteering oli 1,6 miljardit eurot, sealhulgas 1,23 miljardit eurot Euroopa ühendamise rahastu sihttoetustena. See viidi aga suures osas lõpule enne kava „REPowerEU“ vastuvõtmist 2022. aastal. Taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatakse ainult ühte Läti REPowerEU peatükis sisalduvat alakomponenti maksumusega 60 miljonit eurot.

³⁹ COM(2025) 637 final, lk 64.

- 82** Leidsime samuti, et piiriülese või mitut riiki hõlmava kriteeriumi lai määratlus taaste- ja vastupidavusrahastu määrukses võimaldas liikmesriikidel liigitada 76% oma taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU meetmetest piiriülesteks või mitut riiki hõlmavateks. Seda oli oluliselt rohkem, kui muudetud taaste- ja vastupidavusrahastu määrukses seatud eesmärk (30%). REPowerEU peatükkides sisalduvate meetmetega tutvumisel leidsime siiski, et sellistel meetmetel nagu päikesepaneelide paigaldamine keset riiki või hoonete energiatõhususe parandamine leiti olevat piiriülene mõju, kuna need vähendasid ELi üldist energiatarbimist. Oleme seisukohal, et kuigi sellised meetmed aitavad vähendada sõltuvust fossiilkütustest, puudub neil otsene piiriülene element ja need ei aita luua ühendusvõimsust, mis on vajalik piiriülese energiakaubanduse toetamiseks.

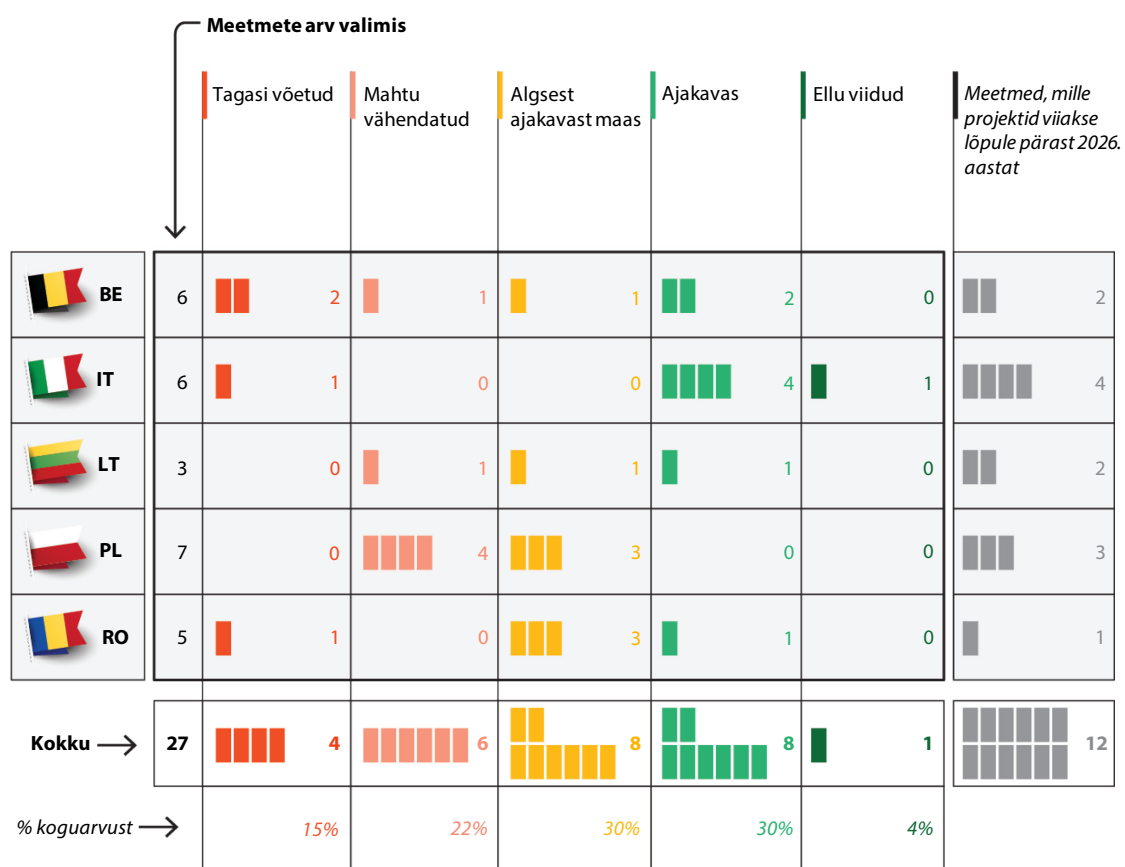
REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavad meetmed edenevad sageli kavandatust aeglasemalt ning kava „REPowerEU“ saavutuste hindamiseks on vähe tõendeid

- 83** Hindasime, kas REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud 27 meetmest koosnenud valimi rakendamine viies liikmesriigis toimus ajakava kohaselt. Valim moodustab 10% REPowerEU meetmete koguarvust ja 44% nende hinnanguliselt 65 miljardi eurosest kogumaksumusest. Uurisime ka seda, kas meie valimi taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud lõpuleviidud meetmete tulemused aitasid kaasa kava „REPowerEU“ eesmärkide saavutamisele ning kas taaste- ja vastupidavusrahastu tulemusraamistikuga saab usaldusväärselt jälgida REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud meetmete panust nende eesmärkide saavutamisse.

Peaaegu kaks kolmandikku uuritud meetmetest oli ajakavast maas ja paljude puhul ei kajastanud nende lõplikud eesmärgid ja sihid projektide lõpuleviimist

- 84** Täheldasime, et meie valimisse kuulunud 27 meetmest 18 puhul (66%) esines viivitusi. Kuuel juhul (22%) tuli seetõttu kohandada nende ulatust ning veel neli meetet (15%) tühistati taaste- ja vastupidavuskavade lõplike läbivaatamiste käigus. See võib ohustada vahendite kasutamist või vähendada kava ambitsioonikust (kui prognoositud maksumust ja seega eraldatud summasid vastavalt ei kohandata). Üksikasjalikum teave liikmesriikide kaupa on esitatud [tabelis 4](#) ning kõigi taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatava meetmete kohta [IX lisas](#)).

Tabel 4 | Meie valimi taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud meetmete rakendamise seis

Allikas: kontrollikoda komisjoni andmete põhjal.

- 85** Meie valimisse kuulunud 23-st taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud meetmest 12 puhul, mis sisalduvad ka läbivaadatud taaste- ja vastupidavuskavades (52%), eeldatakse, et nende aluseks olevad projektid viiakse lõpule alles pärast taaste- ja vastupidavusrahastu lõppu. Näiteks Poolas ja Leedus viiakse enamik kolme rahastamisvahendi aluseks olevaid meetmeid (mille hinnanguline kogumaksumus on 21,6 miljardit eurot) eeldatavasti lõpule tükk aega pärast taaste- ja vastupidavusrahastu rakendusperioodi lõppu (31. august 2026) ja teatavatel juhtudel isegi pärast kava „REPowerEU“ 2030. aasta tegevuse lõpetamist (vt [IX lisa](#)). Ainult taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate REPowerEU meetmete seire ei anna täielikku ülevaadet projektide ulatusest ja tegelikest saavutustest.

86 Leidsime ka, et taaste- ja vastupidavusrahastu meetmeid käsitlevates 2024. aasta oktoobri ja 2025. aasta aprilli poolaasta eduaruannetes⁴⁰ ei märgitud selgelt viivitusi ega avalikustatud alati nõuetekohaselt edasilükatud vahe-eesmärkide ja sihtide mõju. Muudel juhtudel leidsime, et liikmesriikide ametiasutused olid viivituste suurest tõenäosusest teadlikud, kuid ei teavitanud neist komisjoni oma kaks korda aastas esitatavates eduaruannetes.

Vähe edusamme kolmandiku REPowerEUga seotud riigipõhiste allsoovituste rakendamisel

87 Nagu on sätestatud [Euroopa poolaasta](#)⁴¹ raames, võtab komisjon riigipõhiste soovitude järgimise hindamisel arvesse majandus-, eelarve- ja sotsiaalpoliitikat, ning vaatab seega kaugemale taaste- ja vastupidavusrahastu meetmetest.

88 Seepärast analüüsisime lisaks punktides [47–55](#) esitatud meetmete ülesehituse analüüsile komisjoni hindamise põhjal ka REPowerEUga seotud riigipõhiste allsoovituste täitmise seisuga aastatel 2023–2025.

89 Kokkuvõttes näitab meie analüüs, et viimase kahe aasta jooksul on REPowerEUga seotud riigipõhiste allsoovituste rakendamisel tehtud vähe edusamme. Komisjoni hinnangul oli 14% riigipõhiste allsoovituste puhul tehtud 2025. aastaks märkimisväärseid edusamme või olid need täielikult täidetud. Ligikaudu 55% riigipõhiste allsoovituste rakendamisel on tehtud mõningaid edusamme, samas kui ülejäänud 31% puhul on tehtud vaid vähe edusamme (vt link nr 3 [IV lisas](#), kus esitatakse kontrollikoja hinnang selle kohta, mil määral on REPowerEUga seotud 2023. aasta riigipõhiseid allsoovitusi täidetud).

⁴⁰ Määruse (EL) 2021/241 artikkel 27.

⁴¹ Määruse (EL) 2024/1263 põhjendused 10 ja 12 ning artikkel 16.

90 Tegime ka kaks järgmist tähelepanekut:

- puuduv edenemine loamenetluste lihtsustamisel on peamiselt tingitud viivitustest ja soovitude osalisest rakendamisest. Neli liikmesriiki⁴² on soovitude täitmisel oluliselt ajakavast maas ja viis⁴³ tegelevad sellega vaid osaliselt, panustades niisiis vaid vähesel määral vastavate riigipõhiste soovitude täitmisse. Kahest liikmesriigist, kes ei lisanud loamenetlusi lihtsustavaid reforme oma REPowerEU peatükkidesse, kasutab üks taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid haldusmenetluste ühtlustamiseks (kuid teeb seda väljaspool REPowerEU peatükki), ning teine lisas selle reformi oma riiklikku energia- ja kliimakavasse (kuid mitte oma taaste- ja vastupidavuskavasse) Praeguse seisuga on mõlemad teinud vaid vähe edusamme;
- Ainult kaks liikmesriiki (Läti ja Itaalia) olid lisanud oma REPowerEU peatükkidesse taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavad piiriüleste ühendustega seotud meetmed (vt ka punkt 81). Üksnes Läti puhul hinnati, et ta on teinud märkimisväärseid edusamme nimetatud riigipõhise soovitude rakendamisel. Neli liikmesriiki (Küpros, Kreeka, Portugal ja Hispaania) ülejäänud kaheksast, kellele esitati riigipõhine soovitus elektrivõrkude piiriülese ühendamise kohta, ei esitanud piisavaid tõendeid, mis kinnitaksid, et nõutud projekte rakendatakse REPowerEU peatükkidest sõltumatult. Nad on teinud riigipõhiste allsoovitude rakendamisel endiselt vaid vähe edusamme.

⁴² Tšehhi, Poola, Portugal ja Slovakkia.

⁴³ Austria, Saksamaa, Ungari, Malta ja Madalmaad.

Komisjonil on vähe tõendeid kava „REPowerEU“ saavutuste hindamiseks

- 91** REPowerEU muutmismäärusega ei muudetud taaste- ja vastupidavusrahastu ühiseid näitajaid. Meie käesoleva auditi valdkondi, st täiendava taastuenergiavõimsuse lisandumist mõõdetakse ainult ühega 14 olemasolevast ühisest näitajast (CI 2: „*Taastuenergia jaoks paigaldatud täiendav tegevusvõimsus*“). Samas ei ole aga vaja eraldi aru anda saavutuste kohta, mis puudutavad algset eesmärki ja mis kava „REPowerEU“ kasutuselevõtuga seatud täiendavat eesmärki. Ükski taaste- ja vastupidavusrahastu ühine näitaja ei hõlma muid põhiaspekte, nagu eesmärki vähendada sõltuvust Vene fossiilkütustest ja suurendada piiriülest ühendusvõimsust. Samal ajal ei võimalda REPowerEU peatükkides sisalduvad taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate meetmete eesmärgid ja sihid alati hinnata kvantitatiivseid tulemusi või mõju (vt punktid [68](#) ja [69](#)). Märkisime seda juba kontrollikoja [eriaruandes 26/2023](#). Väljaspool taaste- ja vastupidavusrahastut ei pea liikmesriigid ei koguma andmeid kava „REPowerEU“ raames võetud meetmetega saavutatud tulemuste ja mõju kohta ega neid komisjonile esitama.
- 92** Analüüsisime REPowerEUga seotud 25 tulemusnäitajat komisjoni seadusandlikus ettepanekus järgmise mitmeaastase finantsraamistiku tulemusraamistiku kohta ja leidsime, et selline mitteoptimaalne olukord jääks püsima ka 2027. aasta järgsel perioodil (vt [VIII lisa](#)).
- 93** Kokkuvõttes oleme seisukohal, et komisjonil on vähe tõendeid kava „REPowerEU“ saavutuste hindamiseks, ning jääb ebaselgeks, kuidas komisjon kavatseb hinnata, millisel viisil seostada Venemaa fossiilkütuste impordi vähendamist ja edusamme kava „REPowerEU“ muude konkreetsete eesmärkide (nt taastuenergia tootmisvõimsus ja võrkudevahelised ühendused) saavutamisel liikmesriikide REPowerEU või muude meetmete või siis tegevustega, mis eelnesid kavale „REPowerEU“ või ei olnud sellega seotud.

IV auditikoda, mida juhib kontrollikoja liige Petri Sarvamaa, võttis käesoleva aruande vastu 24. juuni 2026. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

president
Tony Murphy

Lisad

I lisa. Lühidalt auditist

- 01** Kava „REPowerEU“ hõlmab mitmesuguseid investeeringuid ja reforme, mille üldeesmärk on:
- mitmekesistada energiaallikaid (peamiselt selleks, et vähendada fossiilkütuste importi Venemaalt);
 - kiirendada üleminekut puhtale energiale (suurendades elektri tootmist taastuvatest energiaallikatest);
 - säästa energiat;
 - arendada Euroopa võrkudevaheliste ühendusi ja taristut;
 - parandada valmisolekut (tugevdades ennetavalt ELi võimet tulla toime tõsiste häiretega maagaasiga varustamisel).

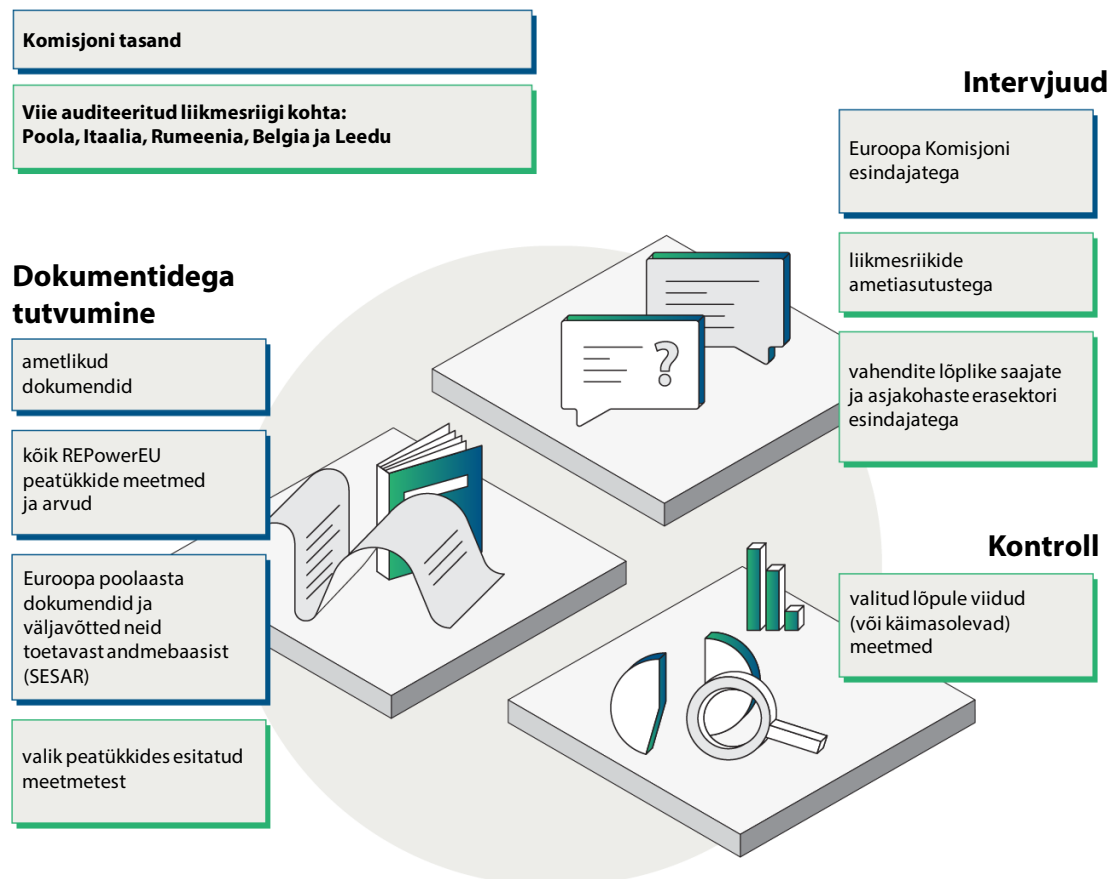
Auditi ulatus ja käsitusviis

- 02** Keskendusime oma audititöös kava „REPowerEU“ neile komponentidele ja meetmetele, mis on seotud selle kolme konkreetse eesmärgiga:
- mitmekesistada nafta- ja gaasitarnete allikaid, et need ei pärineks Venemaalt;
 - kiirendada üleminekut puhtale energiale, suurendades taastuenergia tootmisvõimsust;
 - parandada piiriüleste energiavõrkude omavahelist ühendatust.
- 03** Peamine auditiküsimus oli järgmine: „Kas kava „REPowerEU“ rakendatakse tõhusalt, et vähendada Venemaa osakaalu fossiilkütuste tarnimisel ning kiirendada üleminekut puhtale energiale?“

Elkõige uurisime:

- kas kava rakendamine on hästi seotud ELi energialiidu ja kliimameetmete juhtimisraamistikuga;
- kuidas on rahastatud kava rakendamiseks võetavaid meetmeid ja kas taaste- ja vastupidavusrahastu peatükkides sisalduvates REPowerEU meetmetes käsitletakse asjaomaseid 2022. ja 2023. aasta riigipõhiseid soovitusi;
- kui hästi on kava rakendamiseks võetud meetmed aidanud kaasa REPowerEU eesmärkide saavutamisele.

Joonis 1 | Auditi läbiviimine

Allikas: kontrollikoda.

04 Meie audititöö koosnes järgmistest peamistest elementidest.

- 1) Kontrollisime kõigi 27 liikmesriigi puhul, kui hästi on nende lõplikud riiklikud energia- ja kliimakavad seotud kavaga „REPowerEU“ ning taaste- ja vastupidavusraha REPowerEU peatükkidega, ning kui hästi on taaste- ja vastupidavusraha REPowerEU peatükkide meetmed aidanud täita 2022. ja 2023. aasta riigipõhiseid soovitusi REPowerEU eesmärkide saavutamiseks.
- 2) Vaatasime läbi ka 11 liikmesriigi (Belgia, Hispaania, Horvaatia, Itaalia, Leedu, Läti, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia ja Ungari) 2024. aasta muudetud riiklikud energia- ja kliimakavad, et teha neis kindlaks uued või ajakohastatud meetmed meie auditiga hõlmatud valdkondades. Nimetatud 11 liikmesriigi REPowerEU peatükkide meetmete hinnanguline kogumaksumus on 34,9 miljardit eurot, mis moodustab 54% kõigist taaste- ja vastupidavusraha vahenditest, mis on eraldatud 27 liikmesriigi REPowerEU peatükkidele.
- 3) Lisaks külastasime viit liikmesriiki: Belgia, Itaalia, Leedu, Poola ja Rumeenia, kelle arvele langeb kokku ligikaudu 60% taaste- ja vastupidavusraha REPowerEU peatükkides loetletud investeeringute ja reformide hinnangulisest kogusummast. Moodustasime valimi nende riikide 27 investeeringust ja reformist, et kontrollida, kas need kulgevad kavakohaselt ja toimivad ootuspäraselt. Meie hindamine põhines REPowerEU peatükkides ja muudes dokumentides esitatud eesmärkidel ja sihtidel. Vajaduse korral vestlesime ka nende meetmete rakendamise eest vastutavate avaliku sektori asutuste või erasektori üksuste esindajatega.

05 Kohapealne audititöö kestis 2024. aasta oktoobrist 2025. aasta detsembrini. Hindasime kava „REPowerEU“ rakendamist 2022. aasta maist kuni 2025. aasta detsembrini.

06 Käesolev audit ei hõlma energiatõhususe parandamiseks ja energia säästmiseks võetud meetmeid, mida käsitletakse ühes teises kontrollikoja käimasolevas auditis.

07 Meie auditimetoodika on kooskõlas kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvahelise organisatsiooni (INTOSAI) rahvusvaheliste auditistandarditega.

II lisa. Taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU heakskiidetud peatükkide hinnangulised kulud (EL 27, mld €, okt 2025)

Liikmesriik	Sihottoetused	Laenud	Eraldised kokku	Osakaal KOGUSUMMAST
Austria	210 304 520		210 304 520	0,3%
Belgia	515 623 658	195 000 000	710 623 658	1,1%
Bulgaaria	498 208 098		498 208 098	0,8%
Horvaatia	276 228 416	2 649 421 679	2 925 650 095	4,5%
Küpros	104 580 000		104 580 000	0,2%
Tšehhi	735 462 052		735 462 052	1,1%
Taani	302 533 137		302 533 137	0,5%
Eesti	90 040 000		90 040 000	0,1%
Soome	127 090 000		127 090 000	0,2%
Prantsusmaa	2 826 330 141		2 826 330 141	4,3%
Saksamaa	2 444 838 528		2 444 838 528	3,7%
Kreeka	901 942 312		901 942 312	1,4%
Ungari	705 417 490	3 897 455 211	4 602 872 701	7,1%
Iirimaa	240 000 000		240 000 000	0,4%
Itaalia	2 756 950 000	8 421 000 000	11 177 950 000	17,1%
Läti	134 743 378		134 743 378	0,2%
Leedu	214 415 242	549 130 737	763 545 979	1,2%
Luksemburg	177 328 000		177 328 000	0,3%
Malta	69 900 000		69 900 000	0,1%
Madalmaad	792 861 550		792 861 550	1,2%

Poola	2 755 862 361	21 949 648 026	24 705 510 387	37,8%
Portugal	950 643 356		950 643 356	1,5%
Rumeenia	1 440 391 220	577 082 830	2 017 474 050	3,1%
Slovakkia	441 323 351		441 323 351	0,7%
Sloveenia	122 170 000		122 170 000	0,2%
Hispaania	5 216 693 413	1 700 000 000	6 916 693 413	10,6%
Rootsi	282 469 136		282 469 136	0,4%
KOKKU	25 334 349 359	39 938 738 483	65 273 087 842	100,0%

Märkus: meie auditivalimisse kuulunud liikmesriikide REPowerEU meetmete (märgitud rohelisega) hinnanguline kogukulu on 39 miljardit eurot, mis moodustab ligikaudu 60% taaste- ja vastupidavusrahastu eraldisest REPowerEU peatükkidele.

Allikas: kontrollikoda Fenixi failide põhjal (oktoober 2025).

III lisa. Peamised seadusandlikud aktid ja algatused energialiidu saavutamiseks ja kliimamuutuste vastu võitlemiseks

Aasta	Õigusakt/algatus	Põhijooned/-eesmärgid
2009	Kliima- ja energiapakett	2020. aasta eesmärgid; HKSi direktiivi läbivaatamine; jõupingutuste jagamist käsitlev otsus.
2013	ELi kliimamuutustega kohanemise strateegia	Esimene kogu ELi hõlmav kliimamuutustega kohanemise strateegia
2018	Juhtimist käsitlev määrus (EL 2018/1999)	Energia- ja kliimakavade raamistik; seire- ja aruandluskohustused
2019	Euroopa rohelse kokkuleppe teatis	Visioon kliimaneutraalsest EList 2050. aastaks
	Pakett „Puhas energia kõikidele eurooplastele“	Kaheksa õigusakti; energia- ja kliimakavade nõue; süsinikuheite vähendamise meetmed
2021	Euroopa kliimamäärus (EL 2021/1119)	Õiguslikult siduv neutraalsuse nõue aastaks 2050; eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks 55%
	Pakett „Eesmärk 55“	Seadusandlikud ettepanekud 2030. aasta eesmärkide saavutamiseks; taastuvenergia ja tõhususe alaste direktiivide läbivaatamine
	Ajakohastatud ELi kliimamuutustega kohanemise strateegia	Rangemad kohanemismeetmed
2022	Kava „REPowerEU“	Vähendada sõltuvust Venemaa fossiilkütustest; kõrgemad taastuvenergia ja tõhususe eesmärgid
2023	Direktiiv (EL) 2023/2413.	Muudeti direktiivi (EL) 2018/2001 – suurendati taastuvenergia eesmärki 2030. aastaks 42,5%-ni (soovituslik lisaeesmärk, st +2,5 pp)
	Komisjoni soovitusel riiklike energia- ja kliimakavade kohta	Suunised Euroopa kliimamääruse kohaste ajakohastatud riiklike kavade koostamiseks
2024	2040. aasta kliimaeesmärgi saavutamise protsess	Mõjuhindang ja konsulteerimine seoses eesmärgiga vähendada kasvuhoonegaaside heidet 90%
2025	Euroopa kliimamääruse muutmise ettepanek	Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud ametlik ettepanek 2040. aasta eesmärgi kohta (kasvuhoonegaaside vähendamine 90% võrra)

IV lisa. Lingid täiendavale tehnilisele teabele

Kontrollikoja avatud andmete platvormil saab tutvuda järgmiste lisadokumentidega.

- 1) Kontrollikoja võrdlus riiklike energia- ja kliimakavade rakendusmeetmete kohta (2024 vs. 2019).
- 2) Kontrollikoja võrdlus riiklike energia- ja kliimakavade eesmärkide kohta (2024 vs. 2019).
- 3) Kontrollikoja hinnang selle kohta, mil määral on iga 2023. aasta riigipõhist allsoovitust järgitud.

V lisa. Riiklike energia- ja kliimakavade investeeringud liikmesriikide 2025. aasta iga kahe aasta tagant esitatavates eduaruannetes ning taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükkide kulutused

Liikmesriik	Seis	Andmed XIII lisas	Erasektori investeeringud kuni 2023. aastani (€)	Avaliku sektori investeeringud kuni 2023. aastani (€)	Eeldatavad investeeringud alates 2024. aastast (era- ja avaliku sektor EL, €)	REPowerEU peatükk (€)
Saksamaa	Avalikustatud	JAH	116 891 539 341	80 798 584 034	360 034 091 441	2 444 838 075
Madalmaad	Avalikustatud	JAH	9 050 166 674	10 295 469 355	18 241 327 542	735 000 000
Slovakkia	Avalikustatud	JAH	2 329 062 915	1 048 321 360	57 717 188 851	401 050 000
Prantsusmaa	Avalikustatud	JAH	1 192 082 000	17 802 600 000	1 230 000 000	2 826 330 141
Leedu	Avalikustatud	JAH	840 881 176	1 607 578 509	8 931 625 487	747 560 379
Sloveenia	Avalikustatud	JAH	779 612 903	566 554 700	–	122 170 000

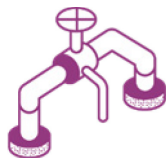
Liikmesriik	Seis	Andmed XIII lisas	Erasektori investeeringud kuni 2023. aastani (€)	Avaliku sektori investeeringud kuni 2023. aastani (€)	Eeldatavad investeeringud alates 2024. aastast (era- ja avaliku sektor EL, €)	REPowerEU peatükk (€)
Poola	Avalikustatud	JAH	514 990 754	4 452 892 380	32 433 823 836	24 477 415 877
Küpros	Avalikustatud	JAH	175 265 199	126 335 164	5 866 745 663	140 580 000
Ungari	Avalikustatud	JAH	132 599 414	3 392 309 731	9 260 872 010	4 602 872 701
Vahesumma			131 906 200 376	120 090 645 233	493 715 674 830	36 497 817 173
Eesti	Avalikustatud	JAH	71 991 044	463 454 802	3 887 466 415	90 040 000
Portugal	Avalikustatud	JAH	46 686 506	3 653 256 467	4 499 915 427	855 400 000
Malta	Avalikustatud	JAH	1 665 562	377 924 690	1 291 887 214	69 900 000
Soome	Avalikustatud	JAH	–	8 952 000 000	–	127 090 000

Liikmesriik	Seis	Andmed XIII lisas	Erasektori investeeringud kuni 2023. aastani (€)	Avaliku sektori investeeringud kuni 2023. aastani (€)	Eeldatavad investeeringud alates 2024. aastast (era- ja avaliku sektor EL, €)	REPowerEU peatükk (€)
Bulgaaria	Avalikustatud	JAH	–	5 072 367 012	2 782 551 994	498 208 098
Rootsi	Avalikustatud	JAH	–	2 182 770 078	7 653 870 422	282 469 136
Läti	Avalikustatud	JAH	–	39 162 284	28 609 943	134 743 378
Luksemburg	Avalikustatud	JAH	–	–	–	177 328 000
Austria	Avalikustatud	EI	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad	210 304 520
Tšehhi	Avalikustatud	EI	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad	735 462 052
Hispaania	Avalikustatud	EI	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad	240 000 000
Itaalia	Avalikustatud	EI	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad	Andmed puuduvad	11 177 950 000

Liikmesriik	Seis	Andmed XIII lisas	Erasektori investeeringud kuni 2023. aastani (€)	Avaliku sektori investeeringud kuni 2023. aastani (€)	Eeldatavad investeeringud alates 2024. aastast (era- ja avaliku sektor EL, €)	REPowerEU peatükk (€)
Horvaatia	Avalikustamata					2 925 650 095
Taani	Avalikustamata					163 585 906
Kreeka	Avalikustamata					794 821 929
Rumeenia	Avalikustamata					2 017 474 050
Hispaania	Avalikustamata					6 916 693 413
Belgia	Ootel					705 603 658
Vahesumma			120 343 111	20 740 935 333	20 144 301 415	28 122 724 235
KOKKU			132 026 543 487	140 831 580 565	513 859 976 246	64 620 541 408

VI lisa. Nafta ja gaasi import Venemaalt (EL 27, 2021–2024)

Maagaas – torujuhe + veeldatud naftagaas

(mln m³)

	2021	2022	2023	2024
EL 27	153 225,5	83 823,9	33 402,8	37 843,3
Belgia	2 404,9	2 820,8	4 018,8	3 444,7
Bulgaaria	2626,5	1205,3	0,0	0,0
Tšehhi	8 718,9	6 837,9	551,5	1 791,0
Taani	0,0	0,0	0,0	0,0
Saksamaa	55 443,3	25 941,1	0,0	0,0
Eesti	58,1	0,0	0,0	0,0
Lirimaa	0,0	0,0	0,0	0,0
Kreeka	2 604,0	1 000,7	2 111,1	3 339,8
Hispaania	3 219,5	4 982,8	6 465,5	6 436,2
Prantsusmaa	10 755,6	8 149,5	6 009,9	7 406,4
Horvaatia	0,0	0,0	0,0	0,0
Itaalia	29 170,7	13 987,6	2 931,0	5 696,2
Küpros	0,0	0,0	0,0	0,0
Läti	1 187,0	189,8	0,0	0,0
Leedu	887,2	279,0	0,0	0,0
Luksemburg	141,6	0,0	1,9	0,0
Ungari	7 105,0	7 671,0	6 413,0	4 064,0
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0
Madalmaad	9 176,7	3 910,0	1 357,9	2 127,1
Austria	0,0	0,0	0,0	0,0
Poola	10 468,2	2 986,3	0,0	0,0
Portugal	780,1	298,7	366,6	246,1
Rumeenia	2 765,9	365,5	0,0	0,0
Sloveenia	128,8	71,8	0,0	0,0
Slovakkia	3 536,0	2 388,0	2 877,0	3 089,0
Soome	1 927,0	673,0	181,0	141,0
Rootsi	120,2	64,9	117,6	62,0

Allikas: Eurostat.

Maagaas – veeldatud naftagaas

(mln m³)

	2021	2022	2023	2024
EL 27	12 019,8	17 094,8	19 178,0	20 048,9
Belgia	1 340,3	2 733,0	4 006,1	3 444,7
Bulgaaria	0,0	0,0	0,0	0,0
Tšehhi	0,0	0,0	0,0	0,0
Taani	0,0	0,0	0,0	0,0
Saksamaa	0,0	0,0	0,0	0,0
Eesti	28,8	0,0	0,0	0,0
Iirimaa	0,0	0,0	0,0	0,0
Kreeka	0,0	184,2	777,4	264,7
Hispaania	3 219,5	4 982,8	6 465,5	6 436,2
Prantsusmaa	3 462,3	5 588,3	6 005,4	7 398,8
Horvaatia	0,0	0,0	0,0	0,0
Itaalia	0,0	193,0	89,0	89,5
Küpros	0,0	0,0	0,0	0,0
Läti	5,9	0,0	0,0	0,0
Leedu	0,0	0,0	0,0	0,0
Luksemburg	0,0	0,0	0,0	0,0
Ungari	0,0	0,0	0,0	0,0
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0
Madalmaad	2 824,4	2 764,1	1 169,4	1 965,9
Austria	0,0	0,0	0,0	0,0
Poola	75,4	51,7	0,0	0,0
Portugal	780,1	298,7	366,6	246,1
Rumeenia	0,0	0,0	0,0	0,0
Sloveenia	0,0	0,0	0,0	0,0
Slovakkia	0,0	0,0	0,0	0,0
Soome	163,0	234,0	181,0	141,0
Rootsi	120,2	64,9	117,6	62,0

Allikas: Eurostat.

Nafta

(tuhandetes tonnides)

	2021	2022	2023	2024
EL 27	112 447,9	88 429,8	14 367,9	11 705,0
Belgia	8 382,4	6 123,7	0,0	0,0
Bulgaaria	0,0	0,0	0,0	0,0
Tšehhi	3 418,0	4 161,0	4 307,0	2 715,0
Taani	847,8	72,8	0,0	0,0
Saksamaa	27 741,0	22 392,0	205,0	:
Eesti	0,0	0,0	0,0	0,0
Läti	0,0	0,0	0,0	0,0
Kreeka	3 063,1	606,5	0,0	0,0
Hispaania	2 569,2	698,5	0,0	0,0
Prantsusmaa	2 995,0	2 130,0	0,0	0,0
Horvaatia	0,0	0,0	0,0	0,0
Itaalia	5 757,9	12 075,5	0,0	0,0
Küpros	0,0	0,0	0,0	0,0
Läti	0,0	0,0	0,0	0,0
Leedu	6 398,8	1 416,0	0,0	0,0
Luksemburg	0,0	0,0	0,0	0,0
Ungari	3 497,0	5 136,0	4 807,0	4 988,0
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0
Madalmaad	16 930,4	12 599,3	0,0	0,0
Austria	530,3	69,6	0,0	0,0
Poola	14 982,8	11 316,6	499,9	0,0
Portugal	0,0	0,0	0,0	0,0
Rumeenia	1 811,3	2 299,8	0,0	0,0
Sloveenia	0,0	0,0	0,0	0,0
Slovakkia	5 467,0	5 249,0	4 549,0	4 002,0
Soome	6 491,0	1 603,0	0,0	0,0
Rootsi	1 564,9	480,6	0,0	0,0

Allikas: Eurostat.

VII lisa. Taaste- ja vastupidavusrahastu meetmetest rahastamisvahendid REPowerEU peatükkides

	Meetme kood	Meetme nimi	Summa (mln €)
 ES	ES-C[C31]-I[I2]	Taastuvallikatest toodetud vesiniku tootmise ja kasutuselevõtu toetuskava	1 600,0
	ES-C[C31]-I[I3]	Taastuvate energiaallikate väärtusahela ja salvestamise toetuskava	1 000,0
	ES-C[C31]-I[I6]	Süsinikuheite vähendamise projektide toetuskava (sihttoetused)	430,0
	ES-C[C31]-I[I8]	Süsinikuheite vähendamise projektide toetuskava (laenud)	1 050,0
 HU	HU-C[C10]-I[I12]	Rahastamisvahendi loomine ettevõtete energiatõhususe parandamiseks	461,0
	HU-C[C10]-I[I13]	Rahastamisvahendi loomine eluhoonete energiatõhususe parandamiseks ja energiaostuvõimevõime vastu võitlemiseks	589,3
	HU-C[C10]-I[I14]	Rahastamisvahendi loomine elektrisõidukite laadimisjaamade rajamise toetamiseks	79,2
	HU-C[C10]-I[I15]	Rahastamisvahendi loomine, et toetada sõidukipargi pakkujaid akutoitega elektrisõidukite ostmisel	52,6
	HU-C[C10]-I[I16]	Rahastamisvahendi loomine maapõueenergia uurimise ja kasutamise toetamiseks	351,3
 IT	IT-C[M7]-I[I12]	Rahastamisvahend rahvusvahelise juhtpositsiooni arendamiseks tööstuses ning teadus- ja arendustegevuses heiteta busside valdkonnas	100,0
	IT-C[M7]-I[I16]	Toetus VKEdel taastuvatest energiaallikatest omatarbeks toodetud energia tootmiseks	320,0
	IT-C[M7]-I[I17]	Rahastamisvahend avaliku sektori ja sotsiaaleluruumide ning väikese sissetulekuga ja vähekaitsitud leibkondade eluruumide energiatõhusaks renoveerimiseks	1 381,0
 LT	LT-C[C8]-I[H-3-1-.H-3-1-]	Toetus taastuvenergiajaamadele (päikese- ja tuuleenergia maismaal)	549,1
 PL	PL-C[G]-I[3.1.4]	Toetus riigi energiasüsteemile (energiatoetusfond)	16 270,3
	PL-C[G]-I[3.1.5]	Avamere tuuleparkide ehitamine (avamere tuuleenergia fond)	4 785,0
Kokku: 29 018,8 mln eurot			

Allikas: kontrollikoda Fenixi failide põhjal (jaanuar 2025).

VIII lisa. 2027. aasta järgse tulemusraamistiku määruse ettepanekus esitatud REPowerEU tulemusnäitajad, mis on meie auditi seisukohast asjakohased

Poliitikavaldkond (1. tasand)	Poliitikavaldkond (2. tasand)	#	Sekkumisvaldkond	Väljundnäitaja	Tulemusnäitaja
Energia	Elektrienergia tootmine	172	Elektrienergia tootmine kontsentreeritud päikeseenergia tehnoloogia abil	Uus ja täiendav ülesseatud elektritootmise võimsus (MW);	Aastas ära hoitud kasvuhoonegaaside heitkogused CO ₂ ekvivalenttonnides Saasteaine (PM2,5 ja NOX) vähendamine tonnides; Nende inimeste arv kolmandates riikides, kellel on juurdepääs elektrile – uue juurdepääsu ja parema juurdepääsu kaudu;
Energia	Elektrienergia tootmine	173	Elektrienergia tootmine fotogalvaanikatehnoloogia abil	Uus ja täiendav ülesseatud elektritootmise võimsus (MW);	
Energia	Elektrienergia tootmine	174	Elektrienergia tootmine maismaa tuuleenergiast	Uus ja täiendav ülesseatud elektritootmise võimsus (MW);	
Energia	Elektrienergia tootmine	175	Elektrienergia tootmine meretuuleenergiast	Uus ja täiendav ülesseatud elektritootmise võimsus (MW);	
Energia	Elektrienergia tootmine	176	Elektrienergia tootmine geotermilisest energiast	Uus ja täiendav ülesseatud elektritootmise võimsus (MW) geotermilise energia baasil;	
Energia	Elektrienergia tootmine	177	Elektrienergia tootmine hüdroenergiast	Uus ja täiendav ülesseatud elektritootmise võimsus (MW) hüdroenergia baasil;	
Energia	Elektrienergia tootmine	178	Elektrienergia tootmine ookeanienergiast	Uus ja täiendav ülesseatud elektritootmise võimsus (MW) (laineenergia, tõusu-möönaenergia)	
Energia	Elektrienergia tootmine	182	Elektrienergia tootmine taastuvallikatest toodetud vesinikust	Uus ja täiendav ülesseatud elektritootmise võimsus (MW) taastuvallikatest toodetud vesiniku baasil;	
Energia	Elektrienergia tootmine	184	Taastuenergia isoleeritud võrkudele ja eraldiseisvatele süsteemidele	Uus ja täiendav ülesseatud elektritootmise võimsus (MW);	
Energia	Elektrienergia tootmine	185	Elektrienergia tootmine muu uuendusliku taastuenergiatehnoloogia allikate baasil, nagu on määratletud direktiivis 2018/2001	Uus ja täiendav ülesseatud elektritootmise võimsus (MW);	
Energia	Elektrienergia tootmine	186	Piiriülesed taastuenergiaprojektid kooskõlas Euroopa ühendamise rahastu määrusega	— Elektritootmiseks, kütmiseks ja jahutamiseks, taastuvallikatest toodetud vesiniku tootmiseks või	
					Aastas ära hoitud kasvuhoonegaaside heitkogused CO ₂ ekvivalenttonnides Saasteaine

Poliitikavaldkond (1. tasand)	Poliitikavaldkond (2. tasand)	#	Sekkumisvaldkond	Väljundnäitaja	Tulemusnäitaja
				transpordiks paigaldatud uus või täiendav taastuenergiavõimsus; — Uus ja täiendav ülesseatud salvestusvõimsus (MWh);	vähendamine (tonnides);
Energia	Energiatootmise kerksus	187	Meetmed, millega käsitleda energiaallikate ja elektritootmise kliimakerksust	Parandatud kerksusega elektritootmisvõimsus;	Kliimakerksuse meetmetega toetatud ressursside väärtus ja/või neist meetmetest kasu saav elanikkond;
Energia	Võrk ja salvestamine	238	Elektrienergia jaotus	— Uued ja täiendavad elektriliinid (km); — Paigaldatud seadmete arv; — Uus ja paigaldatud võimsus (GW);	Tarnete mitmekesistamine; Taastuvate energiaallikate integreerimise suurendamine;
Energia	Võrk ja salvestamine	239	TEN-E määruse kohaselt piiriülese tähtsusega energiataristu	— Uued ja täiendavad elektriliinid (km); — Paigaldatud seadmete arv; — Uus ja paigaldatud võimsus (GW);	
Energia	Võrk ja salvestamine	240	Võrgutasandi arukate energiasüsteemide paigaldamine	— Paigaldatud nutiarvestite arv; — Arukate energiasüsteemide digitaalsete juhtimissüsteemide arv;	Arukate energiasüsteemidega ühendatud lisandunud kasutajate arv;
Energia	Võrk ja salvestamine	241	Elektrienergia salvestamine	— Salvestusvõimsus (MWh); — Täiendav paindlik võimsus (GW); — Ülesseatud võimsus (GW);	
Energia	Võrk ja salvestamine	242	Soojusenergia salvestamine	— Salvestusvõimsus (MWh); — Täiendav paindlik võimsus (GW); — Ülesseatud võimsus (GW);	Tarnete mitmekesistamine; Taastuvate energiaallikate integreerimise suurendamine;
Energia	Võrk ja salvestamine	243	Elektrienergia ülekandeliinid	— Uued ja täiendavad elektriliinid (km); — Paigaldatud seadmete arv; — Uus ja paigaldatud võimsus (GW);	
Energia	Võrk ja salvestamine	244	Elektrienergia ülekandeliinid, mis on ette nähtud peamiselt taastuenergi jaoks		

Poliitikavaldkond (1. tasand)	Poliitikavaldkond (2. tasand)	#	Sekkumisvaldkond	Väljundnäitaja	Tulemusnäitaja
Energia	Võrk ja salvestamine	245	Meetmed, millega käsitleda energiavõrkude ja säilitamise kliimakerksust		Kliimakerksuse meetmetega toetatud ressursside väärtus ja/või neist meetmetest kasu saav elanikkond;
Energia	Energiavaldkonna rahastamine	251	Muud roheüleminekuga seotud investeeringud energiasektorisse	Projektide arv – tegevuste liikide kaupa	
Energia	Reformid	253	Poliitika ja õigusraamistik: Energia	— Vastuvõetud või jõustunud õigusaktide arv; — Lõpuleviidud poliitiliste ettevalmistuste või hindamiste arv; — Sidusrühmadega lõpuleviidud konsultatsioonide arv; — Kehtivate rakendusmääruste ja suuniste arv; — Lõplikult vastu võetud strateegiate või raamistike arv; — Välja töötatud avalike teenuste või protsesside arv; — Kolmandate riikide haldusasutuste toetuseks korraldatud tehnilise abi ja teabevahetuse ürituste arv; — Kolmandate riikide haldusasutuste toetuseks korraldatud Twinning-projektide arv; — Kolmandates riikides välja töötatud või läbi vaadatud ja/või rakendamisel olevate asjakohaste riiklike poliitikameetmete arv.	
Energia	Reformid	254	Taastuenergia		
Energia	Reformid	255	Energiataristu ja -võrgud		
Energia	Reformid	256	Mittefossiliisetest allikatest saadud energia alast paindlikkust ja selle salvestamist käsitlevad reformid		

IX lisa. Auditi käigus viies liikmesriigis uuritud REPowerEU peatükkide taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud meetmed

Liikmesriik	Meetme kood	Reform/investeering	Meede	Algne summa (€)	Muudetud summa (4. kv 2025, €)	Ajakavast maas	Kavandatud investeeringud viiakse lõpule pärast 2026. aastat	Selged eesmärgid (energiasääst, tootmisvõimsus, võrgu täiendav läbilaskevõimsus)	Märkused
Belgia	BE-C[C73]-R[R-704]	Reform	Energiasüsteemi ümberkujundamise kiirendamine	0	0	JAH	Andmed puuduvad	EI	Ajakavast maas
Belgia	BE-C[C73]-R[R-703]	Reform	Päikeseenergia tootmise kohustus suurtarbijatele	0	0	EI	JAH	EI	Reform, millega nõutakse erahoonetes päikesepaneelide paigaldamist – sellise kohustusega hoonete omanike loetelu puudub
Belgia	BE-C[C73]-I[I-720]	Investeering	Avamere energiasaar – keskvalitsuse tasand	100 000 000	100 000 000	JAH	JAH	EI	Mahu vähendamine – saar ei ole enam ühendatud Inglismaa ja Taaniga. Ühenduse kavandamine teise tuulepargiga (1,4 GW) on peatatud ja alalisvooluülekandesüsteemi ühendus kolmanda tuulepargiga (1,4 GW) on eelarve ületamise tõttu külmutatud. Mõju avaldub väljaspool taaste- ja vastupidavusrahastu ajatelge
Belgia	BE-C[C72]-I[I-712]	Investeering	Energiainpordi taristu	14 000 000	0	JAH	JAH	EI	Projekt tühistati ja eemaldati taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükist

Liikmesriik	Meetme kood	Reform/investeering	Meede	Algne summa (€)	Muudetud summa (4. kv 2025, €)	Ajakavast maas	Kavandatud investeeringud viiakse lõpule pärast 2026. aastat	Selged eesmärgid (energiasääst, tootmisvõimsus, võrgu täiendav läbilaskevõimsus)	Märkused
Belgia	BE-C[C72]-I[I-715]	Investeering	Projekti H2 põhitoru	95 000 000	0	JAH	JAH	EI	Projekt tühistati ja eemaldati taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükist
Belgia	BE-C[C73]-I[I-717]	Investeering	Energiajaotuse optimeerimine – Vallooni piirkond	76 000 000	76 000 000	EI	EI	EI	Pooleli
Itaalia	IT-C[M7]-R[R1]	Reform	Taastuvenergia loamenetluste ühtlustamine kesk- ja kohalikul tasandil	0	0	EI	Andmed puuduvad	EI	Ellu viidud
Itaalia	IT-C[M7]-I[I6]	Investeering	Piiriülesed elektrivõrkude ühendamise projektid Itaalia ja naaberriikide vahel	60 000 000	0	EI	JAH	JAH	Projekt tühistati ja eemaldati taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükist
Itaalia	IT-C[M7]-I[I14]	Investeering	Piiriülene gaasiekspordi taristu	45 000 000	45 000 000	EI	JAH	EI	Pooleli
Itaalia	IT-C[M7]-I[I4]	Investeering	Türreeni ühendus	500 000 000	500 000 000	EI	JAH	JAH	Pooleli
Itaalia	IT-C[M7]-I[I5]	Investeering	SA.CO.I 3	200 000 000	200 000 000	EI	JAH	EI	Pooleli
Itaalia	IT-C[M7]-I[I13]	Investeering	Aadria mere torujuhtme 1. etapp (Sulmona kompressorjaam ja Sestino-Minerbio gaasijuhe)	375 000 000	375 000 000	EI	JAH	EI	Mõju avaldub väljaspool taaste- ja vastupidavusrahastu ajatelge
Leedu	LT-C[C8]-R[H-1–3-.H-1–3-]	Reform	Taastuvatest energiaallikatest tootmisvõimsuse suurendamine	98 603 040	121 260 640	JAH	JAH	JAH	Pooleli
Leedu	LT-C[C8]-I[H-3–1-.H-3–1-]	Investeering	Toetus taastuvenergiajaamadele (päikese- ja tuuleenergia maismaal)	549 130 737	549 130 737	JAH	JAH	EI	Pooleli – viivitused elluviimisel

Liikmesriik	Meetme kood	Reform/investeering	Meede	Algne summa (€)	Muudetud summa (4. kv 2025, €)	Ajakavast maas	Kavandatud investeeringud viiakse lõpule pärast 2026. aastat	Selged eesmärgid (energiasääst, tootmisvõimsus, võrgu täiendav läbilaskevõimsus)	Märkused
Leedu	LT-C[C8]-I[H-1-2-.H-1-2-]	Investeering	„Toetus puhta siseveesõiduki ostmiseks“	9 091 000	9 091 000	JAH	EI	EI	Pooleli – viivitused elluviimisel – ulatuse vähendamine
Poola	PL-C[G]-R[1.2.2]	Reform	Tõkete kõrvaldamine taastuvate energiaallikate elektrivõrkudesse integreerimisel	0	0	JAH	Andmed puuduvad	EI	Pooleli
Poola	PL-C[G]-I[3.2.1]	Investeering	Maagaasitaristu ehitamine energiasõbraliku tagamiseks	630 940 000	515 162 159	EI	JAH	EI	Ulatuse vähendamine Mõju avaldub väljaspool taaste- ja vastupidavusrahastu ajatelge
Poola	PL-C[G]-I[3.1.4]	Investeering	Toetus riigi energiasüsteemile (energiatoetusfond)	17 068 511 630	15 045 143 508	EI	JAH	EI	Ulatuse vähendamine Mõju avaldub väljaspool taaste- ja vastupidavusrahastu ajatelge
Poola	PL-C[G]-I[3.1.5]	Investeering	Avamere tuuleparkide ehitamine (avamere tuuleenergia fond)	4 785 000 000	2 226 154 567	JAH	JAH	EI	Ulatuse vähendamine Mõju avaldub väljaspool taaste- ja vastupidavusrahastu ajatelge
Poola	PL-C[G]-I[1.2.4]	Investeering	Elektrijaotusvõrkude ehitamine või ajakohastamine maapiirkondades, et võimaldada uute taastuvate energiaallikate ühendamist	971 578 098	790 493 575	EI	EI	JAH	Ulatuse vähendamine Pooleli
Poola	PL-C[G]-I[1.2.3]	Investeering	Ülekandevõrkude ja aruka elektritaristu arendamine	599 933 126	756 833 126	JAH	EI	JAH	Pooleli

Liikmesriik	Meetme kood	Reform/investeering	Meede	Algne summa (€)	Muudetud summa (4. kv 2025, €)	Ajakavast maas	Kavandatud investeeringud viiakse lõpule pärast 2026. aastat	Selged eesmärgid (energiasääst, tootmisvõimsus, võrgu täiendav läbilaskevõimsus)	Märkused
Poola	PL-C[G]-I[1.1.2]	Investeering	Energiakogukondade rajatavad taastuvenergiarajatised	188 520 000	332 035 143	JAH	EI	EI	Pooleli
Rumeenia	RO-C[C16]-R[R1.0]	Reform	Õigusraamistiku loomine riigimaa kasutamiseks taastuvenergia investeeringute eelistatud asukohana	3 011 752	3 011 752	JAH	Andmed puuduvad	EI	Meede hõlmab ka mõningaid investeeringuid seadmetesse. Viivitused seadmete tarnimisel
Rumeenia	RO-C[C16]-I[I5.0]	Investeering	Riigi elektripõhivõrgu digitaliseerimine, tõhusus ja ajakohastamine	56 237 200	51 788 527	JAH	EI	JAH	3 alameedet Viivitused elluviimisel
Rumeenia	RO-C[C16]-I[I4.0]	Investeering	Toetusvautšeri kava taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks kodumajapidamistes	610 762 268	305 381 134	JAH	EI	EI	Viivitused elluviimisel
Rumeenia	RO-C[C16]-I[I6.0]	Investeering	Investeering 20 MW ujuvate päikesepaneelide paigaldamiseks niisutuskanalitele	17 000 000	0	JAH	JAH	JAH	Projekt tühistati ja eemaldati taaste- ja vastupidavusrahastu REPowerEU peatükist
Rumeenia	RO-C[C16]-I[I2.0]	Investeering	Uued tootmisvõimsused taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks	460 000 000	460 000 000	JAH	JAH	JAH	Pooleli
KOKKU				27 513 318 851	22 461 485 868				

Märkus: Need meetmed kokku moodustavad 44% REPowerEU peatükkide kogueraldisest.

Allikas: kontrollikoda.

Lühendid

Lühend	Definitsioon/selgitus
ELTL	Euroopa Liidu toimimise leping
HKS	Heitkogustega kauplemise süsteem
HVDC	Kõrgepinge alalisvool
LNG	Veeldatud maagaas
TEN-E	Üleeuroopaline energiavõrk

Mõisted

Mõiste	Definitsioon/selgitus
Algatus „REPowerEU“	ELi algatus eesmärgiga lõpetada sõltuvus fossiilkütustest, mitmekesistada energiavarustust ja kiirendada üleminekut puhtale energiale.
Eesmärk	Liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskava konkreetse reformi või investeeringu lõpuleviimisel tehtud edusammude kvantitatiivne näitaja.
Euroopa poolaasta	Iga-aastane tsükkel, millega nähakse ette ELi liikmesriikide majanduspoliitika koordineerimise ja edusammude seire raamistik.
FENIX	Taaste- ja vastupidavusrahastu haldamiseks kasutatav komisjoni andmebaas.
Pakett „Eesmärk 55“	ELi õigusaktide pakett kliimaeesmärkide saavutamiseks, eelkõige ELi kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks 2030. aastaks vähemalt 55%.
REPowerEU peatükk	Täiendus liikmesriigi esialgsele taaste- ja vastupidavuskavale, milles on esitatud kava „REPowerEU“ elluviimiseks kavandatud reformid ja investeeringud.
Riigipõhised soovitused	Iga-aastased suunised, mille komisjon annab Euroopa poolaasta raames liikmesriikidele nende makromajandus-, eelarve- ja struktuuripoliitika kohta.
Riiklik energia- ja kliimakava	Kümneaastane dokument, milles kirjeldatakse liikmesriikide poliitikat ja meetmeid ELi kliimaeesmärkide saavutamiseks.
Taaste- ja vastupidavuskava	Dokument, milles esitatakse liikmesriigis taaste- ja vastupidavusrahastu raames kavandatavad reformid ja investeeringud.
Taaste- ja vastupidavusrahastu	ELi rahalise toetuse mehhanism COVID-19 pandeemia majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks ja taastumise kiirendamiseks ning keskkonnahoidlikuma ja digitaalsema tuleviku suunas liikumiseks.
Vahe-eesmärk	Liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskava mõne reformi või investeeringu lõpuleviimisel tehtud edusammude kvalitatiivne näitaja.
Võrkudevaheline ühendus	Ülekandeliin, mis seob kahe ELi liikmesriigi võrke; või osa võrgust, mis ühendab mõnda liikmesriiki ja kolmandat riiki ning asub väljaspool ELi territooriumi.
Ühine näitaja	Mõõdab liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel ning seega taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme.

Komisjoni vastused

<https://www.eca.europa.eu/et/publications/SR-2026-21>

Ajatelg

<https://www.eca.europa.eu/et/publications/SR-2026-21>

Auditirühm

Kontrollikoja eriaruannetes on esitatud ELi poliitikavaldkondade ja programmide või konkreetsete eelarvevaldkondade juhtimisega seotud teemade auditite tulemused. Kontrollikoda valib ja kavandab audititülesanded nii, et need oleksid võimalikult mõjusad, võttes arvesse tulemuslikkuse või nõuetele vastavuse riske, kaasnevaid tulusid või kulutusi, tulevase arenguid ning poliitilist ja avalikku huvi.

Kõnealuse tulemusauditi viis läbi turgude reguleerimise ja konkurentsivõimelise majanduse valdkondade auditeerimise eest vastutav IV auditikoda, mille eesistuja on kontrollikoja liige Petri Sarvamaa. Auditit juhtis kontrollikoja liige Mihails Kozlovs, keda toetasid kabinetiülem Edite Dzalbe ja kabineti nõunik Laura Graudina, valdkonnajuht Juan Ignacio Gonzalez Bastero, auditijuht Stefano Sturaro ning audiitorid Stefan-Razvan Hagianu, Ezio Guglielmi ja Aikaterini Kiousi. Graafilisi materjale aitas koostada Alexandra-Elena Mazilu ja sekretäri ülesandeid täitis Irene Lopez Arranz.

Foto/ vasakult: Stefan-Razvan Hagianu, Ezio Guglielmi, Aikaterini Kiousi, Juan Ignacio Gonzalez Bastero, Mihails Kozlovs, Stefano Sturaro, Irene Lopez Arranz.

AUTORIÕIGUS

© Euroopa Liit, 2026

Euroopa Kontrollikoja taaskasutamispoliitika on kehtestatud [Euroopa Kontrollikoja otsusega nr 6–2019](#) avatud andmete poliitika ja dokumentide taaskasutamise kohta.

Kui ei ole märgitud teisiti (nt eraldiseisvates autoriõiguse märgetes), on ELile kuuluv kontrollikoja sisu litsentsitud vastavalt [litsentsile Creative Commons Attribution 4.0 International](#) (CC BY 4.0). Reeglina on taaskasutamine lubatud, kui autoriõigustele on viidatud ja muudatused on ära märgitud. Kontrollikojale kuuluva sisu taaskasutajad ei tohi moonutada algset tähendust ega sõnumit. Kontrollikoda ei vastuta taaskasutamise tagajärgede eest.

Kui konkreetsetes sisus, näiteks kontrollikoja töötajatest tehtud fotodel, on kujutatud tuvastatavaid eraisikuid, või kui see sisaldab kolmandate isikute teoseid, tuleb teil taotleda täiendavaid õigusi.

Kui luba on saadud, tühistab ja asendab see eespool nimetatud üldise loa ja osutab selgelt mis tahes kasutuspiirangutele.

On võimalik, et ELile mittekuuluva sisu kasutamiseks või taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse omajatelt.

Esikaane foto: © teerapon – stock.adobe.com.

Joonis 11, tabel 4 ning tabel VII lisas – lipuikoonid: Jooniste koostamisel kasutatud ressursid: Adobe Stock/By Black White Mouse. Kõik õigused kaitstud.

Tööstusomandi õigustega hõlmatud tarkvara või dokumendid, nagu patendid, kaubamärgid, registreeritud disainilahendused, logod ja nimed, ei kuulu kontrollikoja taaskasutamispoliitika alla.

Domeeni europa.eu alla koondatud Euroopa Liidu institutsioonide veebisaitidel leidub linke, mis viivad muudele veebisaitidele. Kontrollikoda ei vastuta nende sisu eest ja soovitab teil seetõttu tutvuda nende veebisaitide isikuandmete ja autoriõiguse kaitse põhimõtetega.

Kontrollikoja logo kasutamine

Kontrollikoja logo ei tohi kasutada ilma kontrollikoja eelneva nõusolekuta.

HTML	ISBN 978-92-849-7960-8	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/4608549	QJ-01-26-035-ET-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7961-5	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/7245807	QJ-01-26-035-ET-N

KUIDAS VIIDATA

Euroopa Kontrollikoja [eriaruanne 21/2026](#): „Kava „REPowerEU“ rakendamist tuleb hoogustada“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2026.

Kava „REPowerEU“ on ELi vastus energiakriisile, mille põhjustas Venemaa sissetung Ukrainasse. Selles hinnati, et Venemaa fossiilkütuste impordi järkjärguliseks lõpetamiseks tuleb 2030. aastaks investeerida täiendavalt ligikaudu 300 miljardit eurot.

Hindasime oma auditiga kava juhtimise ja rakendamise tõhusust, st tarneallikate mitmekesistamist, taastuenergia tootmisvõimsuse suurendamist ja piiriülest ühenduste parandamist.

Leidsime, et EL on märkimisväärselt vähendanud sõltuvust Venemaa fossiilkütustest. Seni kaasatud lisainvesteeringud on aga endiselt ebapiisavad, et saavutada taastuenergia tootmisvõimsusele seatud suuremad eesmärgid. Kavas puuduvad tugevad süsteemid edenemise jälgimiseks ja saavutatud tulemuste usaldusväärseks näitamiseks.

Soovitame tugevdada kava rakendamiseks kasutatavaid mehhanisme, kõrvaldada rahastamislüngad, parandada oluliste piiriülest investeeringute haldamist ja töötada välja usaldusväärsed tulemusnäitajad.

Euroopa Kontrollikoja eriaruanne vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 287 lõike 4 teisele lõigule.

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel +352 4398-1

Päringud: eca.europa.eu/et/contact
Veebisait: eca.europa.eu
Sotsiaalmeedia: @EUauditors